

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 2,5 am. dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejemaajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Iz vsebine

Sprehod po svetu
Zunanjepolitični komentar
Se niso popolnoma domeli
Med vremskimi rudarji
Vinogradništvo in živinoreja
na prvem mestu
Rekonstrukcije — naš važen
problem
Zagotovljen odkup krompirja
na Postojnskem
Prebrisan lisjak ujet v Pivki
Logarji so se združili
Sto let Martina Krpana
Namen je jasen, najti je treba
primeren način
Vprašanje šolskih prostorov
Pred tednom otroka
Zdravniški kotiček
Barba Vane pravi...
Sport

S SKUPNEGA ZASEDANJA OKRAJNEGA KOMITEJA ZK IN OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA

Naši skupni napor

proti navijalcem cen

Potrebna je realna analiza potrošniških potreb v okraju — Prvenstvena naloga državnih posestev in zadrug — Poostreni oblastveni ukrepi proti minerjem obče življenjske ravni

30. septembra je bila v Kopru plenarna seja Okrajnega komiteja Zveze komunistov, prisostvovali pa so ji tudi člani Okrajnega sindikalnega sveta, ker so bila na dnevnem redu predvsem vprašanja, ki posebno v živo prizadevajo naše delovne ljudi, t. j. vprašanja, ki so v zvezi z občinami življenjskimi pogoji v našem okraju, kjer so cene nekaterim prehranbenim artiklom najvišje v državi.

V uvodni besedi je sekretar OK ZKS tov. Albert Jakopič-Kajtimir pojasnil, da so komunisti v našem okraju ta vprašanja že večkrat obravnavali in da sta med drugim VII. kongres ZKJ ter zadnja okrajna partijska konferenca vse komuniste z jasnimi sklepi posebej zadalžila z njihovo prvenstveno nalogo: poglobiti skrb za delovnega človeka in se na vsakem koraku boriti za dvig splošne življenjske ravni. Kljub določenemu napredku in letošnji dobri letini pa imamo v zvezi s preskrbo prebivalstva s potrošnimi artikli, zlasti s kmetijskimi pridelki, tako nezadovoljivo stanje, da so nujno potrebni takojšnji in vse bolj ostri ukrepi proti slednjemu saboterju občega družbenega standarda. V tem smislu je plenum tudi sprejel vrsto sklepov, ki zaostrejo odgovornost vseh članov ZK glede na točno izvajanje mnogih zakonitih predpisov zveznega in republiškega Izvršnega sveta (tovariš sekretar Kajtimir je napovedal še nove zakonite predpise Zveznega izvršnega sveta v tej smeri), okrajnih in občinskih ljudskih odborov, predpisov, ki so bili in bodo izdani prav zaradi izboljševanja življenjskih pogojev delovnih ljudi. Posebej bodo člani ZK v naši trgovski, gostinski in zadržni mreži, člani ZK v aparatu okrajnega in občinskih ljudskih odborov ter člani ZK sploh v vseh družbenih organih posledje morali odgovarjati pred svojo partijsko organizacijo za sleherno kršitev omenjenih predpisov in za vsak primer, ko ne bi ak-

tivno posegli v boj proti brezvestnim prekupčevalcem, navijalcem cen in sploh proti vsem tistim, ki na ta ali oni način ne-kaznovano minirajo uspešno izvajanje naših zakonitih predpisov in vseh naših skupnih naporov pri urejevanju realno cene-nega tržišča.

Naš list bo, kakor je nas in koprsko radijsko postajo na plenumu pozval sekretar okrajnega komiteja ZK, stalno spremljal ta zaostreni boj proti škodljivcem družbene skupnosti in objavili

bomo polna imena kršilcev ne glede na poklic ali položaj, naše bralce pa prosimo, naj uredništvu sporočajo vse takšne primere s potrebnimi podatki, primere, za katere smatrajo, da jih je treba javno razgaliti. Za danes pa objavljamo še nekaj misli iz osnovnega referata in razprave na tokovnem plenumu OK ZKS.

Tovariš Franc Klobučar je v svojem temeljitem referatu o blagovnem prometu in njegovem odnosu do potrošnika poudaril, (Nadaljevanje na 2. strani)

Tudi v Postojni delavska restavracija

Že večkrat je bila izrečena zahteva, naj bi tudi v Postojni odprli delavsko-uslužbenko restavracijo, saj bi bilo takšno gostišče s ceneno hrano potrebno za veliko število abonentov. Za njeno ustanovitev se posebno zavzema občinski sindikalni svet, ki je te dni tudi organiziral sestanek zastopnikov večjih postojnskih podjetij. Udeleženci posvetovanja so predvsem poudarili nujnost zbiranja prispevkov za redno finansiranje restavracije, tako da bi vsako podjetje mesečno odvajalo določeni znesek za pripravo okusne, zadostne in cenene hrane. Zavod za socialno zavarovanje je v ta namen že pripravljen nuditi enkratno pomoč v višini tisoč dinarjev.

Glede prostorov bodoče menze še ni dokončnega sklepa. Predlogov je več in posebna petčlanska komisija z Janezom Znidaršičem na čelu bo skušala izbrati naj-

boljšo rešitev ter izvesti vsa pripravljala dela, da bo menza prej ko mogoče odprta. Tako bo končno izpolnjena tudi ta velika želja številnih delavcev in uslužbencev, ki se sedaj hranijo za drag denar po vseh mogočih gostilnah in restavracijah.

IZVAJANJE LETOŠNJEGA DRUŽBENEGA PLANA V SEŽANSKI OBČINI

Zadovoljiva realizacija načrta

Na nedavni seji občinskega ljudskega odbora v Sežani so odborniki podrobno obravnavali realizacijo družbenega plana gospodarskih organizacij občine v letošnjem prvem polletju. Analiza kaže, da je bil v tem obdobju realiziran celoletni občinski družbeni plan s 50%, po panogah pa takole: industrija 41%, kme-

tijstvo 54%, gradbeništvo 68%, promet 39%, trgovina na debelo 57%, zunanja trgovina 49%, gostinstvo 47%, obrt 50% in komunalna dejavnost 50%.

Vzrok nizke realizacije v industriji je treba iskati predvsem v dejstvu, da je Tovarna pletenin dosegla 54,9% fizičnega obsega proizvodnje ter da je zaradi polne sezone realizirala le 39% letnega plana. Zato so v tovarni precejšnje zaloge, ki bodo šle v prodajo šele v jesenskih in zimskih mesecih. Tudi podjetje Marmorindus ima na zalogi večjo količino marmornatih blokov manjšega obsega, ki jih ne more spraviti v promet vse dotlej, do-

kler jih ne bodo s pomočjo gateržage predelali v končne izdelke.

Visok porast realizacije plana je doseglo SGP »Kraški zidar« v Sežani, kar je posledica tehnične izpopolnitve podjetja in povečanja produktivnosti dela.

Vsa podjetja so v prvih šestih mesecih izplačevala plače po tarifnih pravilnikih, krila so 50% obveznosti do družbe in ustvarila 20 milijonov 882 tisoč dinarjev sredstev za samostojno razpolaganje.

V omenjenem časovnem razdobju je bilo na novo zaposlenih 154 delavcev, predvsem v gradbeni dejavnosti, vendar povprečje zaposlenih ne presega po planu določenega števila zaposlene delovne sile.

Razpoložljiva investicijska sredstva občine so v začetku drugega polletja skupno z gospodarskimi organizacijami dosegla vsoto 88.013.000 dinarjev. Od te vsote odpade 76,2% na negospodarske, ostalo pa na gospodarske investicije.

Iz plodne razprave o tej analizi je bilo že moč izluščiti, da letošnji občinski družbeni plan ne bo samo dosežen, pač pa celo presežen — tako v celoti kot tudi po posameznih panogah.

KOMUNALNA BANKA KOPER o b v e š č a

vse gospodarske organizacije, ustanove s samostojnim finansiranjem, proračunske ustanove in družbene organizacije, da odobrava posebne namenske kredite za nabavo ozimnice za njihove delavce in uslužbence.

Ti krediti se odobravajo samo do 30. novembra 1958 za nakup krompirja, zelja, fižola in zimskih jabolč. Obrestujejo se po 6 % letno, vračajo pa se v enakih mesečnih obrokih do najkasneje 15. maja 1959.

Natančnejša pojasnila daje kreditni oddelček banke v Kopru in podružnice v Ilirski Bistrici, Piranu, Postojni in Sežani.

Obvestilo

Sindikalnim podružnicam, ki nameravajo nabaviti ozimnico za svoje člane in nimajo lastnih prevoznih sredstev, bosta Avto-turistično podjetje Slavnik in Intereuropa v Kopru prepeljali ozimnico po ugodnih cenah. Vse informacije dajeta omenjeni podjetji.

Slavnik praznuje in vabi

Vedno pogostejše so se v lanskim turističnem sezoni ustavljal ob prikupnem cvetličnem parku pred občino v Hrpeljah turisti ter polzvedovali: »Kako daleč se da priti po novi cesti?« V začetku smo mogli postreči le z nekoliko kilometri, proti jeseni pa pa smo bili lahko že bolj radodarni in smo se ponosno koščili kar z osmimi.

Zdaj je cesta dograjena in v nedeljo bo slovesno izročena svojemu namenu z željo, naj bi pripomogla tudi k uresničevanju gospodarskega dopolnila, ki ga perspektivni plan hrpeljske občine pričakuje od turizma. Za otvoritev ceste na Slavnik so v teku živahne priprave, da bi bil ta dogodek čimprej proslavljen. Ako nam bo vreme naklonjeno, pričakujemo nekaj tisoč gostov.

Urejen in z zastavami ter slavolo-

kom okrašen bo prostor na jugozahodnem delu občinske zgradbe, kjer bodo v nedeljo dopolnile pred otvoritvijo govori, nastopi pevcev in recitatorjev. Strelska družina organizira tekmovalno streljanje, šolski modelarji bodo preizkušali modele letal. Na Slavniku se bo Tumova kočica izkazala v vsej svoji gostoljubnosti. Zvečer pa se bodo turisti in udeleženci proslave lahko udeležili tradicionalnega lovskega plesa v hrpeljski prosvetni dvorani. Napovedujejo tudi bogat srečolov na srnjake in druge dobrote. Zares težko si je zamisliti milavnejši jesenski izlet v bogato naravo, kakor bo nedeljski obisk Slavnika, ki bo praznoval svoje pre-rojenje v nove čase turistične kulture ne samo primorskega, marveč tudi jugoslovanskega in mednarodnega planinarstva.

J. Z.

Čez leto dni nova pošta še v Kopru

Koprski Belveder iz dneva v dan spreminja svoje lice, saj novi stanovanjski bloki dobivajo vse lepše in izrazitejše oblike. Sredi teh velikih gradenj pa so začeli polagati temelje tudi za novo moderno pošno poslopje. Stavba bo dolga skoraj 60 m, obrnjena bo z glavnim vhomom proti šoli, vmes pa bo nastal eden najlepših trgov v Sloveniji, saj bo na jugovzhodni stran zaključen z znamenito muzejsko palačo, proti severu pa se bo končal skoraj ob morju s prelepim razgledom na ankaransko obalo.

Po prvotnem načrtu bi poštno poslopje ves ta razgled zakrilo.

Sedanja rešitev pa je res srečna zamisel za Koper in podjetje za PTT promet je moralo vložiti še znatna finančna sredstva, da bo dobilo zgradbo, ki pa bo mestu v najlepši okras.

Temeljna dela za novo pošno zgradbo dobro napredujejo in upati je, da bo stavba, ki jo gradi podjetje »Gradbenik« iz Izole, zgrajena že do jeseni prihodnjega leta.

Podjetje za PTT promet bo v kratkem začelo graditi tudi 15-stanovanjski blok, saj je tudi v tej ustanovi velika stiska za stanovanja; ta pa se bo še povečala s preselitvijo telegrafsko-telefonske sekcije iz Postojne v Koper, brž ko bo nova poslovna stavba z avtomatsko telefonsko centralo usposobljena za normalno delo. Ko bosta ti dve zgradbi zgrajeni, se bo brez dvoma izboljšala kakovost dela kolektiva PTT, ki se danes bori z neprimernimi delovnimi pogoji in vedno večjim naraščanjem prometa PTT. Zato je bilo tudi potrebno, da so pred kratkim ustanovili pošto v Ankaranu, v katere okoliš spadajo Hrvatini in nekatere bližnje vasi. Pošta je nameščena v lepo urejenem lokalno ob glavni cesti ter številnim tamkajšnjim prebivalcem in turistom prihrani 12 do 15 km dolgo pot do koprsko pošte. Ureditev tega poštnega objekta je veljala okrog pol milijona dinarjev.

Za zvišanje osebne potrošnje

V torek je — kakor podrobneje poročajo dnevni časopisi — Zvezni izvršni svet obravnaval gospodarski razvoj v prvih sedmih mesecih letošnjega leta in sprejel več ukrepov, s katerimi bo zagotovljen razvoj gospodarstva v prihodnjih mesecih v okviru proporcij, predvidenih v zveznem družbenem planu za leto 1958. Dalje je sprejel ukrepe v zvezi z življenjskim standardom delavcev in nameščencev, ukrepe za odstranitev in ublažitev posledic letošnje suše v naši deželi, ukrepe v zvezi z ureditvijo finančnega poslovanja jugoslovanskih železnic v letošnjem letu, odlok o višini sredstev skladov, ki jih lahko gospodarske organizacije vlagajo v družbene investicijske sklade itd.

Zvezni izvršni svet je zaradi zaostajanja osebne potrošnje sprejel ukrepe za povečanje le-te in sicer s povečanjem dohodkov delavcev in nameščencev in ukre-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Spet DO SVETU

De Gaulleova zmaga

Nedeljski referendum v Franciji o novi ustavi, ki jo je predložil premier De Gaulle, je bil dogodek, ki je zasenčil vse drugo svetovno dogajanje in tudi sedanje zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov. Referendum je imel nepričakovano ugoden izid za De Gaullea: približno 80 odstotkov vseh francoskih volivcev je volilo, od teh pa se je prav tako okrog 80 odstotkov izjavilo za novo ustavo. V metropoli je to prav verjetno izraz želje, da bi Francija dobila trdno vlado in zavzela svoje mesto med velikimi silami, kar ima lahko seveda zelo negativne posledice v mednarodni politiki.

Tuji časopisi pišejo, da je izid referenduma v Alžiriji izraz volje francoske vojske, kar potrjuje v svoji izjavi tudi nova alžirska vlada, ki pravi, da je za domače alžirsko prebivalstvo referendum brez vsake veljave. Za novo ustavo so glasovale vse francoske posesti v Afriki razen Gvineje, ki je ustavo s referendumom zavrnila in se s tem izjavila za samostojnost.

Francoska Gvineja poslej suverena država

Od 1. oktobra letos je bivša francoska kolonija v Afriki Gvineja postala suverena država, ker je s referendumom odklonila novo francosko ustavo in se izjavila za samostojnost. Nekoliko grenko so Francozi izjavili, da je Gvineja odklonila sožitje v okviru Francoske unije in da bo zato takoj prenehala tudi vsaka gospodarska pomoč in zveza s to afriško deželo. Vsekakor prav v Gvineji francoski vojaški stroj ni deloval tako brezhibno kot v Alžiriji in drugod po afriških posestih. Svet je zato dobil novo državo, katere usoda pa je še zelo nejasna.

Nasilje nad Ciprčani se nadaljuje

Kljub odločni volji ciprskih Grkov in protestom atenske vlade so Angleži s 1. oktobrom uveljavili na Cipru tako imenovani Mac Millanov načrt, ki predvideva delitev otoka med Grke in Turke. V ta namen so Angleži dodelili svojemu guvernerju na otoku turškega predstavnika. Angleška vlada je s tem dejanjem postavila pred izvršeno dejstvo tako Grke kot tudi vse svoje zaveznike v NATO, ki so preko generalnega sekretarja

Spaaka intervenirali za ureditev zadeve.

Predstavniki ciprskih Grkov je izjavil, da bo imelo imenovanje turškega predstavnika pri otoškem guvernerju zelo resne posledice ne samo na otoku, marveč tudi v Grčiji in na vsem Sredozemlju.

Angleška politika na Cipru je v malem klasičen primer obvladovanja položaja v okupirani deželi s pomočjo ustvarjanja umetnih nasprotij med dvema narodoma — po ljudskem reku: kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima, čemur pravimo po domače tudi ribarjenje v kalnem.

Zasedanje Generalne skupščine ZN

V New Yorku se nadaljuje zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov. Glavni predmet vseh neuradnih razgovorov je še vedno kitajsko vprašanje in vojna okrog Kvenmoja, za katero postaja vedno bolj jasno, da jo izkoriščajo za preizkušanje novih vojaških orožij. Kitajci in Rusi so že poslali tudi zadevni notni amerškemu State Departementu. Po drugi strani pa se oglašajo nevtalne države in ponujajo svoje usluge za posredovanje v sporu. Američani so ugodno sprejeli tak predlog norveškega zunanjega ministra Langeja.

Ko je generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld poročal o svoji misli na Srednjem vzhodu, je potrdil, da bodo tudi angleške čete zapustile Jordanijo že ta mesec, pa tudi ameriška vlada je obljubila, da bodo ameriške enote zapustile Libanon do konca meseca, če se mednarodni položaj ne bo poslabšal. Če...

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR PRES-SERVISIA

Nevarno dramatiziranje

Prvi dnevi letošnjega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov niso prinesli tistega olajšanja, ki smo ga kot normalno pričakovali. Namesto da bi težili k ustvarjanju vedrejšega vzdušja, v katerem bi z več medsebojnega zaupanja lahko govorili o reševanju posameznih sporov, so predstavniki nekaterih dežel zvalili s svojimi prvimi nastopi položaj, v katerem je za zdaj še težko pričakovati kakšne konstruktivne akcije.

Obžalovanja vredno je predvsem dejstvo, da so velike sile obravnavale vse mednarodne probleme skoraj povsem s politično silo. S tem nikakor niso nudili dokaza, da so pripravljene na konstruktivno reševanje sporov. Do takšnega zaključka nas je privedlo odobranje zahteve pekinške vlade za sprejem LR Kitajske v OZN, postavljanje na dnevni red tako imenovanega madžarskega vprašanja in

(Nadaljevanje s 1. stran.)

da svoboda trga ne more biti absolutna, niti anarhična, temveč mora biti kontrolirana in ne bi smela dopuščati nesocialističnih tendenc. Določeni pojavi na našem tržišču nas namreč opozarjajo na to, da tržni mehanizem ne deluje tako, kakor bi moral. Tudi letos opažamo pri odkupu in prodaji kmetijskih pridelkov neupravičeno višanje cen. V verigi trgovine še vedno pribijajo marže na maržo, kar ni vselej rezultat zakona o ponudbi in povpraševanju, zlasti še, če mora potrošnik plačevati nesorazmerno visoke cene na artikole, ki jih proizvajalci ne morejo v celoti vnovčiti. Še vedno opažamo na trgu nepojmljive razlike med tržnimi cenami v posameznih krajih. Pričakovali bi, da bo tržni mehanizem avtomatično vplival na vsklajevanje cen in da bodo razlike v cenah med posameznimi kraji navajale trgovino k temu, da bo skušala nabaviti blago tam, kjer je cenejše ter ga nato

v konkurenci z drugimi trgovinami prodajati ceneje ter tako povečati promet. Vendar ni tako. Socialistična trgovina pa mora skrbeti predvsem za to, da zadovolji potrebe potrošnika glede izbire blaga in glede primerne cene.

V glavnem so negativni pojavi v naši trgovini naslednji: velika proizvodnja in visoke cene; močne zaloge v skladiščih ali na terenu, vendar pomanjkanje blaga na tržišču; slab ali pomanjkljiv asortiment blaga; neupravičeni pribitki na račun transportnih stroškov; zakasnelo sezonsko oskrbovanje potrošnikov; neupravičeno dvigovanje cen itd. Vsa ta in druga dejstva ustvarjajo pri potrošniku nezadovoljstvo in upravičeno kritiko.

Statistika nam kaže, da se v zadnjem času naša trgovska mreža bistveno ni razširila, močno pa se je povečal promet v njej, kar kaže naslednji pregled v primerjavi lanskega in letošnjega prvega polletja:

	1957	1958	%
Trgovina na debelo	3,713 milij.	4,497 milij.	21
Trgovina na drobno	2,250 milij.	2,900 milij.	29

PREDVSEM SO ODGOVORNI OBČINSKI LJUDSKI ODBORI

Občinski ljudski odbori našega okraja bodo morali spričo močno naraščajočega števila prebivalstva po naših centrih, povečane števila turistov in zviševanja maloobmejnega prometa storiti vse (družbeni plan za leto 1959!), da se ustrezno rastočim potrebam naša trgovska mreža poveča, razširi in zadostno oprepi (več poslovalnic, zlasti sezonskih, gradnje skladišč, novo osrednje podjetje za oskrbovanje večjih potrošniških centrov s sadjem in zelenjavo itd.). Druga najbolj iz-

razita pomanjkljivost naše ljudske oblasti pa je v tem, da doslej še nobena naša občina nima realnega statističnega pregleda o tem, kakšne so pravzaprav potrebe po posameznih artiklih v času turistične sezone in v izvensezonskem času, upošteva vsakoletni porast teh potreb. Do te materialne statistike moramo nujno čimprej priti, na tej osnovi pa nato predvsem s pomočjo planirane proizvodnje naših državnih posestev in zadrug zagotoviti domačemu tržišču potrebne količine kmetijskih pridelkov, manjkajoče količine pa pravočasno oskrbeti pri najugodnejših ponudnikih izven našega okraja. Dosedanje stihijo brez te analize in brez analiz o proizvodnih cenah kmetijskih pridelkov (prištevi transportne in druge resnične režijske stroške z upravičeno maržo vred, toda res samo z upravičeno!) so razni spekulanti in navijalci cen doslej v mnogih primerih nezakonito izkoriščali, žrtev takšnih postopkov pa je bil seveda naš potrošnik, ki je kratkoročno moral plačati zahtevano ceno, če je hotel zadostiti svojim vsakodnevnim potrebam. Tako smo n. pr. letos beležili v Portorožu, Piranu in Kopru cene breskev po 200 din za kg, vtem ko je bila cena enaki kvaliteti v Ljubljani in drugod trikrat nižja, v Postojni celo le 25 din za kg. Pri takšnem stanju stvari res ni čudno, če so potrošniki, naši hoteli in številni počitniški domovi slovenskih delovnih kolektivov ob naši obali nabav-

ljali zelenjavo, sadje in kmetijske pridelke na tržiščih izven območja našega okraja.

Razen pomanjkljive inšpekcijske službe pri občinah — to je nujno treba takoj okrepiti! — so za takšno stanje močno soodgovorni tudi sami potrošniki, ki so dopuščali, da njihovi potrošniški sveti niso razvili potrebne dejavnosti. Nadalje je bila izražena zahteva, da bi se moral sistem maksimalnih marž za posamezne artikole, ki so pri družbeni prehrani nujno potrebni, speljati do dna, kar ne bi bilo v nasprotju z načeli proste trgovine. Občinski ljudski odbori naj določijo prodajne cene za kritične artikole prehrane. V nekaterih drugih okrajih so te stvari že uredili in čas je, da tudi mi ukrenemo potrebno. Le tak ukrep bi dal našim tržnim inšpekcijskim zakonito osnovo in možnost za preganjanje nedopustne spekulacije, nedopustnega izkoriščanja monopolnega položaja in navijanja cen.

DRŽAVNA POSESTVA IN ZADRUGE NIMAJO PRAVILNEGA ODNOSA DO POTROŠNIKOV

V referatu in razpravi je bilo govora tudi o kmetijskih zadrugah in državnih posestvih ter o njihovem odnosu do potrošnika, saj niti posestva niti zadruge niso izpolnile svojih nalog. Posebej je bilo poudarjeno ostrim kritikam delo poslovnih zvez, ki so jim sledili ustrezni sklepi. Ves odkup se mora po zakonitih predpisih izvajati samo preko zadrug, negativne pojave pa je treba najstrože preganjati.

Vobče pa je treba, kakor je poudaril tov. Kajtimir, povezovali vprašanje urejevanja tržišča in vsklajevanja cen kmetijskim pridelkom s problemom planiranja v kmetijstvu in z vprašanjem večje storilnosti v kmetijski proizvodnji, ker je pravzaprav vse to eno samo vprašanje. Zato je prav sedaj pri volitvah novih zadrugnih svetov treba vanje predlagati najbolj napredne ljudi, ki bodo znali usmerjati takšno proizvodno in prodajno politiko v skladu s koristimi kmeta in potrošnika hkrati. Sicer pa dobiva prav z volitvijo zadrugnih svetov naša zadruga enak pravni položaj, kakor vsaka druga gospodarska organizacija — to pa obvezuje naše občine na tesnejšo, vse bolj operativno povezavo z delovanjem zadrug.

Posebej so navzoči obravnavali pomanjkljivosti v oskrbi s kmetijskimi pridelki v zvezi z našim gostinstvom in turizmom. Kršitev dogovorjenih cen, izključitev in drastično preganjanje nepotrebnih posredovalcev v trgovini s kmetijskimi pridelki, poglabljena skrb za snovanje in neodložljivo urejevanje menz z izdatno družbeno prehrano po zmernih cenah, razširjanje uslužnostne obrti, potrebne investicije za trgovsko mrežo itd., to so bila nadaljnja vprašanja, ki jih je okrajni plenum ZKS upošteval pri svojih sklepih, obveznih za vse komuniste, zlasti za komuniste v trgovini, gostinski in zadrugni mreži našega okraja.

—0—

Končno je plenum razpravljal tudi o potrebni komasaciji zemljišč po naših občinah, ki naj bi pripomogla do smotnejše, za kmeta in potrošnika ustrežnejše proizvodnje kmetijskih pridelkov, med organizacijskimi vprašanji pa so sprejeli ustrezne sklepe za čim dostojnejšo proslavo štiridesete obletnice obstoja Partije. V ta okvir sodijo sklepi o potrebi razširitve članstva Zveze komunistov z vsemi tistimi predanimi graditelji socializma pri nas, ki so to s svojim delom v proizvodnji, družbenih organizacijah in družbenih organih zaslužili, vtem ko naj bi člani ZK prav v znamenju te slavne obletnice organizirano proučevali zgodovinski material zgodovinskega VII. kongresa ZKJ ter osnovne misli o tem posredovali ostalim državljanom.

ss

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Rastko Bradašnja — Tiska tiskarna ČZP »Prmorski tiske«, Koper

Einar Gerhardsen pri nas

Minuli petek je prispel na obisk v Jugoslavijo norveški ministrski predsednik Einar Gerhardsen s soprogo in nekaj najožjimi sodelavci. Naša vlada in Beograščani so dragemu gostu priredili pristrčen sprejem. Takoj so se začeli državniški razgovori. V zdravnicah, ki sta jih izmenjala norveški predsednik in podpredsednik ZIS Edvard Kardelj, je bilo poudarjeno, da je mednarodno konstruktivno in prijateljsko sodelovanje mogoče ne glede na različne družbene sisteme posameznih dežel, če imajo partnerji pred očmi interese miru in napredek sveta.

Jugoslavijo in Norveško vežejo še prav posebne prijateljske vezi zaradi skupnega boja proti nacistični okupaciji — skupnega, ker so bili tudi številni Jugoslavi internirani na Norveškem in so mnogi tamkaj tudi umrli in pokopani. Predsednik Gerhardsen je izjavil, da je sveta dolžnost Norvežanov, skrbeti za te grobove padlih prijateljev.

Državniških razgovorov se je udeležil deloma tudi predsednik republike Tito. V razgovorih je prišlo do izraza zlasti soglasje, da je treba vse mednarodne spore reševati prek OZN.

Visoke norveške goste so nato naši voditelji popeljali po vsej Jugoslaviji. Ogledali so si našo

industrijo, naša velika kmetijska posestva in naše pomembnejše turistične kraje. Tako so bili med drugim tudi v Dubrovniku, na hidrocentrali Jablanica, v Sarajevu, v Splitu, kjer so predsednika Gerhardsena proglasili za častnega meščana. Gostje so si ogledali tudi Trogir, nato pa so se z ladjo »Jadranko« peljali na Reko, od tam pa preko Postojne v Ljubljano. V Postojni so si ogledali podzemeljske zanimivosti Jame, v Ljubljani so bili gostje na kosilu v Izvršnem svetu LRS, nato pa so se z vlakom odpeljali v Zagreb.

O VPRAŠANJIH DRUŽBENEGA PLANA

Na redni seji Izvršnega sveta LRS, ki jo je v petek vodil njegov predsednik Boris Kraigher, so razpravljali o problemih v zvezi s sestavljanjem družbenega plana naše republike za leto 1959, obravnavali vprašanja s področja proizvodnje, zunanje trgovine, investicijske politike in osebne potrošnje ter sprejeli smernice za nadaljnje delo pri sestavljanju predloga družbenega plana LRS za prihodnje leto.

Izvršni svet LRS je na tej seji izvolil dr. Jožeta Vilfana za svojega podpredsednika.

Spet jedrski poskusi v Sovjetski zvezi

Številne japonske meteorološke postaje so registrirale minuli ponedeljek kar dve atomski eksploziji na arktičnem področju Sovjetske zveze. Isto trdijo ameriški znanstveniki in Američani so dali s tem v zvezi uradno izjavo, ki pravi, da je bilo začasno zatíšje v poskusih v Sovjetski zvezi le propagandni maneuver, da pa upajo, da se bodo poskusi res nehali po 31. oktobru

NEKOČ SO ŽIVELI TRIJE BRATJE...

PRVI V JUŽNOAFRIŠKI UNICI...

DRUGI V LITTLE ROCKU...

IN TRETJI V VELIKI BRITANICI

Niso še popolnoma doumeli

KZ Knežak je sklicala v nedeljo, 28. septembra, polletni občni zbor. Udeležili so se ga tudi predstavniki Okrajne zadružne zveze in občinskega ljudskega odbora. Za razliko od občnih zborov v preteklih letih se je bilo treba tokrat — kot drugod — pogovoriti o vrsti problemov, ki se tičejo uredbe o opustitvi obratov nekmetijske dejavnosti, še zlasti pa o novi pridobitvi našega

zadružništva, o zadružnih svetih. Potem ko so poročila prikazala polletno bilanco, so se razgovorili prav o teh stvarih. Bilanca je sicer ugotovila pozitiven iznos, vendar je bil plan dosežen le 45%. To je do neke mere razumljivo, kajti KZ je tak obrat, kjer je bilanca II. polletja vselej mnogo ugodnejša. Treba pa bo v bodoče, kar je dobro poudaril predstavnik občinskega ljudskega od-

bora, ne samo plan sprejeti, ampak plan, njegov razvoj, njegovo doseganje ali nedoseganje norm, tudi temeljiteje spremljati.

Ko je bilo govora o ukinitvi obratov nekmetijske dejavnosti, se je pokazalo, da ljudem pravzaprav še ni bilo pojasnjeno, kaj ta reorganizacija hoče. Bali so se, da bodo kaj zgubili. Sele ko jim je predstavnik Okrajne zadružne zveze pojasnil zadevo in poudaril bodoče načelo »kmetijska združba naj se ukvarja v prvi vrsti s kmetijstvom!«, se je situacija pomirila. O izrazito kmetijskih, še zlasti živinorejskih problemih, pa skoraj ni bilo govora. Pomena in vloge KZ prav gotovo še niso do kraja doumeli.

R. O.

V KMETIJSKI ZADRUGI DUTOVLJE DOBRO GOSPODARIJO

Vinogradništvo in živinoreja

To je bil splošen vtis udeležencev nedeljskega polletnega občnega zbora kmetijske zadruge v Dutovljah. Predsednik zadruge Franc Stubelj je v svojem poročilu uvodoma naglasil, da se je delo zadruge znatno izboljšalo takoj ko so oddvojili trgovsko in gostinsko dejavnost in se posvetili izključno kmetijstvu. Zato so laže poprijeli za delo na področju vinogradništva in živinoreje, ki so ji s skrbno nego pridobili sloves tudi v drugih republikah naše države. Skoraj vsi odseki KZ so finančno dobro gospodarili in njihov promet je bil za skoraj 100% večji od prometa v preteklem letu. Zadruga pa je doslej naredila več kot dva milijona dinarjev dobička, največ na račun prodaje mesa v novo adaptirani mesnici. Pri tej postavki pa je prišlo do upravičene graje na račun cene mesa, ki je zadruga ni znižala, kljub temu, da je cena živine znatno padla. Torej — dobiček, ki ni bil popolnoma na mestu in prav je, da so o tem

povedali svoje mnenje še člani zadruge, ki so konec koncev ob enem tudi potrošniki mesa. Upravni odbor pa je zagovarjal mnenje, da se pri mesu lahko ustvari dobiček le, če ga prodajajo brez kosti, če pa ga prodajajo s kostmi, se pojavlja izguba. Vsekakor zanimiva in koristna razprava, ki bi jo veljalo načeti tudi drugod.

Kritizirali so tudi nestabilne cene sadja, nato pa je bila poudarjena potreba po zidavi skladišča za sadje, da ne bi gnilo po nezadovoljivo urejenih kletah proizvajalcev.

Na občnem zboru je sekretar občinskega komiteja ZKS Alfonz Grmek med drugim pohvalil KZ, ker je s svojimi člani sklenila 32 pogodb za setev italijanskih sort pšenice, in jih opozoril na intenzivnejše vinogradništvo ter živinorejo, ki imata prav na Krašu vse pogoje. Dal je tudi nekaj smernic za boljše gospodarjenje, predvsem z uporabo strojev in z organizacijsko utrditvijo zadružništva.

Ob zaključku občnega zbora so izvolili 40 kandidatov za volitve v zadružne svete. Med kandidati je tudi 7 žena in večje število mladih zadružnikov.

OBRTNA ZBORNICA
ZA OKRAJ KOPER
obvešča,DA IMA ODSLEJ SVOJ SEDEŽ
V KOPRU, NABREŽJE JLA 15,
TELEFON ŠTEV. 24.Lepo so trte obrodile grozdje
nam sladko...

ZA ZVIŠANJE OSEBNE POTROŠNJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

pe, ki bodo stabilizirali tržišče ob istočasni vskladitvi cen nekaterih artiklov z drugimi artikli. S 1. oktobrom je zato nekaj povišana cena tobaka, električnega toka za gospodinjstvo, potrebe, sladkorja, moke, mlečnih izdelkov in kruha. Medtem ko se bodo s temi vsklajevalnimi ukrepi povečali življenjski stroški naših državljanov za okrog 3%, se bodo plače delavcev in nameščencev povečale za 7%, pokojnine pa za 8%. Zvišane bodo tudi otroške doklade družinam, ki imajo več kot tri otroke.

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorovič je v tej zvezi dejal, da bodo imeli ti ukrepi poln učinek, ker se z njimi zagotovi ustrezna odstranitev pomanjkljivosti glede plač in mezd.

Naivnežem v premislek

Znano je, da zbežijo iz naše države v razne »obljubljene dežele« ne samo avanturisti, pač pa v veliki meri tudi tisti, ki nimajo čistih računov z našo družbeno skupnostjo. Zanimivo je, da takšni elementi še tik pred pobegom napravijo nalivni, sicer pa poštenim državljanom vrsto neprilic in materialnih težav s spletkami in sleparijami v zvezi s prodajo pohištva in stanovanj. Oglejmo si nekaj takih najbolj značilnih primerov:

V juniju je pobegnila iz Kopra v Trst C. A. stanujoča v Verdijevi ulici 11. Pred pobegom je prodala V. A. ju za 100.000 dinarjev pohištvo dvosobnega stanovanja z zadržilom, da bo po njenem odhodu lahko užival tudi njeno stanovanje. Pri tej kupčiji pa je bil V. A. še toliko nepreviden, da se ni preprčal o dolgu na pohištvo, ki ga je C. A. napravila v hranilnici, niti ni pomislil, da kot samec ne more zasesti dvosobnega stanovanja. Zaključek njegove naivnosti je bil — izprazniti je moral sta-

novanje in ga prepustiti družini, kateri ga je dodelila stanovanjska uprava po zakoniti poti. Glede področja in dolga v hranilnici pa bo verjetno sklepal sodišče.

Podobno je doživela J. M. Od nekega Marčiča je kupila pohištvo z namenom, da se bo po njegovem odhodu vselila v njegovo dotedanje stanovanje v Santorijevi ulici. Tudi ona je morala stanovanje izprazniti in ga prepustiti stranki, ki ji je bilo dodeljeno.

Zrtev naivnosti je postala tudi samška delavka M. M. Poslovodkinja mlekarne v Čevljarski ulici A. J. ji je prodala za 120.000 dinarjev pohištvo in enosobno stanovanje. Neprevidnost M. M. je bila toliko večja, ker ni pomislila, da s stanovanjem ne razpolaga ona kot najemnica, temveč stanovanjski organ občine. Ta pa je dolžan po obstoječih predpisih dodeljati družinska stanovanja le tistim družinskim proslcem, ki so na seznamu upravičenih pričakovancev. To je le nekaj primerov, ki so se zgodili v zadnjih treh mesecih.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Rekonstrukcije - naš važni problem

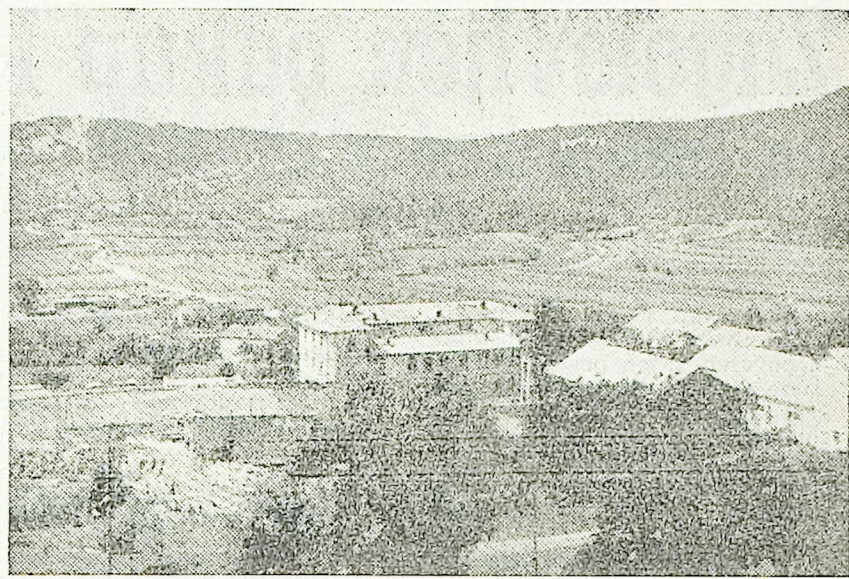
Naša republika prednjači pred ostalimi v državi z relativno visoko razvito industrijo. Pravimo relativno, ker je na majhnem področju koncentrirane precej industrije s sorazmerno veliko tradicijo in ker je razmerje med industrijskim prebivalstvom ter kmetijskim v prid prvemu.

V določenem pomenu predstavlja vsekakor tako stanje veliko in pozitivno postavko v vsakem gospodarstvu, pa tudi v našem. Zato tudi šteje Slovenija med industrijsko razvite predele naše države in predstavlja ob enem vzgled za ostale republike, ki razen dela Hrvaške in Srbije šele grade industrijo. Ima pa tudi neke negativne strani, ki se kažejo zlasti v zastarelosti in iztrošenosti industrijskih naprav, saj so nekatere tovarne stare po več kot pol stoletja in tudi stroji v njih beležijo že častitljivo starost. Tako imamo n. pr. predilnice in tkalnice, ki se lahko »ponašajo« z do 60 let starimi statvmi in drugimi napravami. V takih pogojih je težko doseči uspehe, da o kaki konkurenci z modernimi tovarnami sploh ne govorimo, posebno ne s tistimi, kjer je tehnološki

proces skoro do kraja avtomatiziran.

Seveda se takega stanja v celoti zavedamo in zato niso majhni napori, da bi se tako stanje čimprej popravilo. Toda napori sami še niso dovolj, ker so potrebna za modernizacijo tovarne — za rekonstrukcijo tudi izredno velika sredstva. Saj je potrebno ponekod zamenjati skoro vse naprave z modernjšimi in v celoti tudi spremeniti tehnološki postopek. V tem pogledu seveda ne gre tako lahko, ker je treba s sredstvi razpolagati smotno in gospodarsko ter obnoviti ali rekonstruirati najprej tisto, kar je najbolj potrebno in kar nam bo najhitreje prinašalo koristi.

Zanimivi so podatki za letošnje prvo polletje, ki jih je objavila Jugoslovanska investicijska banka o prošnjah za kredite, namenjene rekonstrukcijam. Skupno je vložilo take prošnje 438 podjetij, ki so zaprosila za več kot 123 milijard posojil. Toda odobrenih je bilo doslej takih posojil le 31 podjetjem v višini nekaj nad 21,3 milijarde, od katerih bo letos porabljenih skoraj 7 milijard, ostalo pa v prihodnjem letu.

Rudnik Vreme leži v lepi kraški dolinici

Med vremskimi rudarji

Na področju Vremske doline se je rudarjenje začelo že leta 1756, vendar je bilo v začetku omejeno le na raziskovalna dela. Dolga desetletja so raziskovali rudna bogastva na obsežnem področju med Pivko in Sežano. Do prve svetovne vojne pa so že odprli več jaškov in vremski rudarji so začeli sistematično kopati kakovostni črni premog.

Leta 1913 je v rudniku prišlo do hude nesreče. Nenadni vdor vode je zalil 11 rudarjev in samo enemu so požrtvovalni reševalci rešili življenje. Po tej nesreči so rudarjenje ustavili. Rudnik je bil zaprt do konca prve svetovne vojne. Italijansko podjetje ARSA je delo v rudniku zopet vzpostavilo in izvedlo nadaljnja raziskovalna dela. Rudnik so začeli tudi neusmiljeno izčrpavati, samo da so gospodarji imeli čim hitrejši in čim večji dobiček. Ob drugi svetovni vojni so rudnik zopet

zaprl, saj so bile skoro vse rudniške naprave uničene. Ob osvoboditvi pa so se v Vremski dolini zopet pojavili rudarji, ki so se lotili odkopavanja premoga predvsem v jami Zavrhek. Kmalu so bile zaloge te jame izčrpane in zaradi tega so v njej ustavili delo leta 1955. Začeli pa so kopati v Vremskem Britofu. Zaradi nadaljevalnih del v južnem in zahodnem revirju, kjer so bogate

plasti premoga, bo potrebno število rudarjev skoraj podvojiti, kar bo vplivalo na povečano proizvodnjo premoga, ki ima kalorično vrednost nad 8.200 kalorij. Izkopani premog sedaj prevajajo s tovornimi avtomobili od Vremškega Britofa na železniško postajo v Divači, od koder ga z železnico odpremljajo dalje.

Dosedanja raziskovanja so ugotovila, da so na področju Vremske doline sloji premoga v tako imenovanih stomatopskih horizontih, ki so po debelini in razprostriranosti nestalni. Debelina slojev doseže največ 2 do 3 metre, v povprečju pa je okrog 0,5 m. Nad premogovnimi horizonti se menjavajo brakično - morske plasti. Sledi izrazit vmesni horizont, nad njim pa debela serija pretežno haracelskih apnencev. Više so miliolidni in alveolinski apnenci s plastmi numulitnih apnencev v krovini. Navzgor zaključuje serijo eocenski fliš, ki je najmlajša tvorba v tem predelu.

Spomladi so prevzeli upravo rudnika in svoje roke mladi, aktivni in sposobni ljudje, ki jim je največja skrb delavec. Uvedli so sistematično eksploatacijo rudnika, izboljšali mesečne prejeme ter organizirali strokovne tečaje. Tako je bilo omogočeno skupini rudarjev, da so minuli mesec opravili izpit za polkvalificirane kopače in so takoj nato organizirali še predavanja za tiste, ki si hočejo pridobiti višji naziv v rudarski stroki.

Predvidevajo, da bodo letošnji plan proizvodnje že v kratkem stodostotno izpolnili.

Direktor rudnika Jože Požek, obratovodja Matija Jerman in študent rudarske fakultete Franc Ambrožič, ki je domačin, pa izrabi sleherne počitnice za delo v rudniku, sodiijo tudi med najbolj agilne ljudskoprosvetne delavce kolektiva. Kulturno prosvetno delo rudarjev je namreč dokaj razgibano in jim narekuje, da preuredijo staro strojno dvorano v kino dvorano, namenjeno tudi za razne druge prireditve in proslave. Zelja rudarjev je tudi, da bi ustanovili lastno godbo, strelsko družino, dramsko skupino in telovadno društvo.

Z. Š.

P/l »BIHAČ« je 29. septembra plula skozi Gibraltar na poti za Ancono.

P/l »DUBROVNIK« je v generalnem remontu in popravilu za pridobitev klasifikacije v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu.

M/l »GORENJSKA« je 27. septembra odplula iz Bakra s tovorom za Aleksandrijo.

P/l »GORICA« je bila na popravilu v suhem doku na Reki in je 30. septembra odplula za Piran.

P/l »LJUBLJANA« je 29. septembra odplula iz Splita za Zdanov M/l »MARTIN KRPAN« je 27. septembra odplula iz Džibutija za Safago.

P/l »NERETVA« je 28. septembra priplula iz Benetk v Rašo, kjer naklada premog.

P/l »POHORJE« je 27. septembra priplula v Djakarto, kjer iztovarja.

P/l »ROG« je 27. septembra priplula v Solun, kjer manipulira s tovorom.

P/l »ZELENGORA« je 1. oktobra priplula v Cuddalore, kjer raztovarja.

Med slovenskimi podjetji so prosili med drugimi Železarna Ravne za poldrugo milijardo, Tovarna mesnih izdelkov v Murski Soboti za nad 330 milijonov, Rudnik kaolina, Črna pri Kamniku, in številna druga podjetja. Preljela pa so med drugimi posojila na primer Termoelektrarna Trbovlje, Gradis Ljubljana in druga. Zanimivo je omeniti, da so zaradi rekonstrukcij in spremembe tehnoloških procesov morale preiti v poskusno proizvodnjo stare in znane tovarne, kakor so na primer Tovarna lesenitnih plošč v Ilirski Bistrici, »Elan« v Begunjah na Gorenjskem in druge. To pomeni, da so bile te tovarne z rekonstrukcijami skoraj v celoti obnovljene.

Kljub temu, da vlagamo v obnovo naših tovarn in pa tudi za racionalizacijo njihovega dela velika sredstva, je vse to še premalo in predstavlja — kakor vidimo — morda desetino oziroma največ četrtino tistega, kar bi morali. Zato je treba iskati novih virov in možnosti za rešitev tega, zlasti za slovensko industrijo pekečega problema.

-dt-

Obvestilo

Avtoturistično podjetje »Slavnika«, Koper obvešča javnost, da je s 1. oktobrom 1958 ukinilo naslednje sezoneške turistične avtobusne proge:

1. PIRAN-MARIBOR z odhodom iz Pirana ob 18.00 in odhodom iz Maribora ob 4.00;
2. PIRAN-LJUBLJANA z odhodom iz Pirana ob 5.00 in 9.00 ter odhodom iz Ljubljane ob 20.00;
3. PIRAN-KOPER z odhodom iz Pirana ob 23.00;
4. KOPER-BLOK z odhodom iz Kopra ob 21.30 in odhodom iz Bloka ob 22.00;
5. PIRAN-PORTOROŽ-LUCIJA-SECOVLJE-PODPADNA se ukinja vozni red in se uvaja zimski vozni red.

Na željo potujočega občinstva ostane še nadalje v obratovanju sezonska avtobusna proga PIRAN-KOPER z odhodom iz Pirana ob 21.00 ter odhodom iz Kopra ob 22.20 in uvajamo dodatno progo KOPER-VALDOLTRA-HRVATINI in nazaj, in sicer: odhod iz Kopra ob 9.00 s prihodom preko Valdoltra v Hrvatin ob 9.40, s povratkom iz Hrvatinov preko Valdoltra v Koper ob 9.45, s prihodom v Koper ob 10.30.

Vse ostale proge in posamezne linije ostanejo nespremenjene.

Zagotovljen odkup krompirja na Postojnskem

Kmetovalci postojnskega področja so že končali s kopanjem krompirja. Zaradi dobre letine imajo precej presežkov, ki bi jih radi prodali.

Kmetijska zadruga iz Postojne je po vseh vaseh postojnske komune organizirala prejšnji teden vaške sestanke s kmetovalci. Pogovorili so se o odkupu krompirja. Kmetijska zadruga bo organizirala odkup vsega odvečnega krompirja po 8 din za kilogram.

NOVA PRIDOBITEV POSTOJNE

S tem, da so podrla staro tržnico, so rešili v Postojni vprašanje avtobusnega parkirnega prostora, ostal pa je še pereč problem avtobusne čakalnice. Takih prostorov v mestu namreč sploh ni bilo in so morali v slabem vremenu potniki iskati zavetja pod najbližjimi strehami.

Takemu neprijetnemu stanju

DOKAZALI SO ENAKOVREDNOST

Minuli teden je bila v Kopru v okviru mednarodnega tedna gluhih razstava o šolanju in vzgajanju glušcev, ki jo je priredil Zavod za gluho mladino v Portorožu skupno z Okrajno zvezo gluhih v Kopru. Razstava je prikazala potrebo, koristnost in rentabilnost šolanja in vzgajanja glušcev.

Kaj pravi drugod...

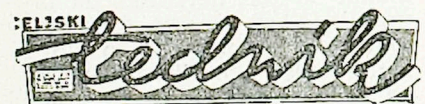
DOLENJSKI LIST

KDO IMA PRAV?

Iz v nogradov so začeli teči potočki sladke, okusne portugalk. Če je odlična, ji pravijo ponekod tudi »portugizis«. Kdo je ne bi poskusil kozareček ali dva!

Spremlja pa jo vpitje. Kmetje trdijo, da je pre poceni. Po uredbi jo lahko plačujejo podjetja po 6 din za alkoholno stopnjo in vse do poslovne zveze so cene predpisane. Potem se sprostito. V nedeljo si lahko pil portugalko v Senti Jernej po 200 dinarjev liter! V novomeškem bičju so jo pretekli teden prodajali po 150 din liter, vendar je v ponedeljek niso več imeli. Zasebni gostilničar v Novem mestu je točil prvovrstno portugalko 22. septembra po 180 dinarjev, gostilničar Lampret po 160 din, v »Metropoli« pa je niso točili, češ da še n. »prevrela«. O ceni 200 din za liter portugalk smo te dni slišali na Dolenjskem še marsikatero na račun gostincev.

Kdo ima torej prav? Razlika med nakupno in prodajno ceno je v prenekaterem primeru prehuda, prevrta in — tako se človeku zdi — tudi nepoštena. Prihiti na prodajno ceno pri proizvajalcu 100 ali celo več dinarjev — to ni v redu.

UKINITEV NEKATERIH OBČIN V CELJSKEM OKRAJU

Republiški zbor Ljudske skupščine LRS je na zasedanju 24. novembra sprejel vrsto zakonitih predlogov s področja organizacije oblasti in uprave, med njimi zakonski predlog, s katerim se v celjskem okraju ukinejo občine Kozje, Rogaska Slatina, Vojnik in Vrnsko.

Vse te občine bodo priključene k svojim gospodarskim, komunalnim in kulturnim središčem, rogaška in kozjanska torej k šmarnski, vojniška k celjski in vrnska k žalski občini.

POMURSKI VESTNIK

ZVEDELI SMO...

V tem poletju sta bila v soboški tovarni mlečnega prahu na štirinajstodnevni praksi dva temnopolta Egipčana, šupendranca mednarodne organizacije FAO. Junja je bil na praksi strojni inženir Faruk Ahmed Gobba, septembra pa mlečarski strokovnjak Rafik Abdu Meshi. V Radencih pa smo zvedeli, da je bil tam pred kratkim v zdravilšču črnopolti Samuel Brown, ameriški državljani, ki biva trenutno v Avstriji.

je pred kratkim napravila konec nova avtobusna čakalnica z vso opremo in stranišči. Nova čakalnica je prav v tistem poslopju, kjer je »Delikatesa«.

-lobin

BRIGADIRJI V POSTOJNI

Brigadirji-graditelji avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti vedno radi obiščejo Postojnsko jamo in občudujejo naravne stva-

ritve podzemeljskega sveta. Njihova udarna pesem in minerski pozdrav pogosto odmevata po postojnskih cestah.

Tako je tudi v nedeljo, 28. t. m., obiskala Postojnsko jamo nova skupina, sestavljena iz približno 100 brigadirjev različnih hrvatskih mladinskih brigad. Ogledali so si jamo in okoliške zanimivosti notranjanskega krasi in se vrnili na svoje delovno mesto bogatejši za nekaj nepozabnih doživetij.

Vse zaradi nepoučenosti

V 38. številki »Slovenskega Jadrana«, 26. septembra 1958 v rubriki »Bilo bi prav...« nekdo zahteva, naj bi občinski ljudski odbor v Hrpeljah vendarle že izdal gostinskemu podjetju »Jadran« v Kozini odločbo o pavšalu, češ da je rok za to že zdavnaj potekel. Res pa je, da je gostinsko podjetje »Jadran« odločbo o pavšalu pravočasno prejelo. Ker bi sicer ne moglo prositi za znižanje pavšala, za katerega se je ob zaključku prvega polletja izkazalo, da je previsok. Ker se je v letošnji sezoni pričakovana konjunktura izjalovila, to podjetje ni doseglo v I. polletju predvidenega bruto prometa, česar seveda ni samo zakrivilo. Zato je zdaj vprašanje znižanja pavšala v postopku. Odločbe o tem znižanju

občinski ljudski odbor še ni mogel izdati, ker je »Jadran« vložil prošnjo šele pred nekaj dnevi. O reševanju prošnje pa mora ukrepati svet za gospodarstvo.

J. Z.

Tudi letos krvodajalska akcija

Občinski odbor RK v Postojni se že pripravlja, da bo tudi letos izvedel krvodajalsko akcijo, vendar v še večjem obsegu kot je bila lanska, ko se je udeležilo več kot 300 prebivalcev. V okviru te akcije bodo tudi razna zdravstvena predavanja s predvajanjem zdravstvenih filmov.

Posebno skrb posveča občinski odbor RK tuberkuloznim bolnikom. Patronažna služba protituberkuloznega dispanzerja je že popisala vse bolnike, tako da bo odslej nadzor nad njimi boljši.

PIVKA

Mladina v 13 mladinskih aktivih naše občine se pripravlja na svoje volitve, ki bodo do srede oktobra. Po volitvah pa bo občinska konferenca vseh aktivov. Imajo precej problemov, ki jih uspešno, večkrat pa tudi neuspešno rešujejo.

POSTOJNSKI GASILCI NA GORENJSKEM

Minulo nedeljo je 70 članov postojnskega PGD obiskalo Škofjo Loko, Poljansko dolino, Begunje, kjer so si ogledali nekdanje nacistično taborišče in počastili spomin talcev, ter rojstni kraj Franceta Prešerna, Vrbo. Ob zaključku potovanja po Gorenjski so prisostvovali v Bohinju tradicionalnemu kravjemu balu, ki jih je zaradi svoje originalnosti močno navdušil.

ZDRAVSTVENO SLUŽBO V SEŽANI BODO IZBOLJŠALI

z lastnimi silami

Občinski ljudski odbor v Sežani je pred kratkim s predstavniki tamkajšnjih delovnih kolektivov organiziral posvetovanje glede takojšnje dozidave zdravstvenega doma. Zaključek sestanka je bil, da bodo vsi delovni kolektivi z denarnimi sredstvi ali z gradbenim materialom in z organiziranjem prostovoljnega dela dozidali zdravstveni dom do konca maja prihodnjega leta. Ta dozidava in nabava inventarja za ambulante bo po investicijskem programu veljala 7 milijonov dinarjev.

Sedanje stanje zdravstvene službe je v Sežani zelo pereče prav zaradi pomanjkanja ambulantnih prostorov. Z dograditvijo novih pa bo možno nemoteno delo dveh ambulant s celodnevno ordinacijo. Tako bi potem lahko en zdravnik ordiniral samo za aktivne zavarovance, drugi samo za njihove soproge, tretji za upokojenke in četrti za kmečko prebivalstvo. Tako porazdeljeno delo bo močno zmanjšalo čas čakanja, zdravnikom pa omogočilo temeljite preglede in zdravljenje bolnikov. Razen tega ne bo zastoj pri rednih pregledih delavcev živilske stroke, ki jih je v tej občini več kot 400, in delavcev,

zaposlenih na zdravju škodljivih delovnih mestih.

Zdravstveni dom in Zavod za socialno zavarovanje pa že obnavljata prostore za preventivno službo, ki bo imela stalnega zdravnika. V okviru te službe bo tudi posvetovalnica za matere in otroke, šolska ambulanta in vse ostale zdravstvene preventivne institucije.

Sedaj odpade skoraj 13.000 prebivalcev sežanske občine na dva zdravnika, se pravi, da mora en zdravnik dnevno pregledati več kot 40 bolnikov, najmanj 30 pa jih odkloni. Z novo ureditvijo, ko bodo nameščeni še trije zdravniki v Sežani in eden v Dutovljah, pa se bo število prebivalcev na enega zdravnika znatno zmanjšalo.

Logarji so se združili

Te dni je bil v Postojni ustanovni občni zbor postojnske sekcije Društva logarjev, ki mu je prisostvovalo 75 logarjev iz postojnske, pivške in ilirsko-bistriške občine. Zastopnik republiške Gozdarske poslovne zveze inž. Šmid je v svojem nagovoru poudaril pomen te organizacije

Bilo bi prav...

... če bi se vse sindikalne podružnice temeljito pripravile na bližnje razprave o izvajanju družbenega plana podjetij v I. letošnjem polletju ter vplivale na odstranitev napak, ki so zavirale njegovo izpolnitev po predvidenem načrtu;

... če bi vodstva podjetij pripravila skupno z računovodji takšna poročila o delu njihove gospodarske organizacije, da bi bila razumljiva slehernemu članu delovnega kolektiva. Zato naj poročila vsebujejo tiste osnovne podatke, iz katerih je razvidno dejansko stanje, uspeh ali neuspeh podjetja, bolj ko mogoče pa naj še izogibljejo obilice števil, ki samo ovirajo vpogled v njegovo poslovanje;

... če bi se sindikalne podružnice pred volitvami v svoje izvršne odbore, ki bodo predvidoma zaključene konec novembra, temeljito pripravile na obračun svojega dosedanjega dela, predvsem pa na kadrovsko izpolnitev vodstev podružnic;

... če bi delovni kolektivi na svojih rednih sestankih razpravljali o nujnosti doslednega upoštevanja nagrajevanja po učinku dela, ker le-to dviga delovno storilnost, dalje zakaj se ponekod pojavlja neupravičeno povečanje delovne sile in kje so vzroki za nesorazmerno povečanje plačnih fondov v nekaterih gospodarskih organizacijah.

Težave so pa še vedno z rehabilitacijo bolnikov, ker nekatera podjetja ne kažejo prevelikega razumevanja za zaposlitev zdravljenih tuberkuloznih bolnikov, niti ne, da bi jim nudila kar

najbolj primerna delovna mesta. Zato bo potrebno tej smeri dela Rdečega križa dati v prihodnje večji poudarek, prebivalce pa s predavanji seznanjati o dosledni borbi proti tuberkulozi.

Prebrisan lisjak ujet v Pivki

Zadnji teden septembra so prišli v Pivki tička dolgih prstov v osebi 43-letnega šoferja brez zaposlitve Alojza Čuka, rojenega v Črnem vrhu, stanujočega pa v Vipavi.

V Pivko je prišel, ker mu je postalo doma nekoliko vroče. Osumljen je bil 3 vlomnih tatvin. Ljudem je govoril, da je zvedel za bratov grob v skupni partizanski grobnici. Pri delavcih, ki so prekopavali, je jokal in jih zaklinjal, naj mu sporočijo, ko odkopljejo »brata«, ki ima zlate zobe in zlato rinko, tako da so mu skoraj verjeli. Od lahkovrnežev je tako zvalil nekaj tisočakov, češ da mora kupiti cinkasto krsto. Spotoma pa je še stegnol dolge prste po posteljini in kovčkih pivškega kmooperterja, drugod pa je »našel« še čevlje, sraj-

co itd. Na srečo so tudi njega hitro našli. Zdal bo sodnik dokončal, kar si je Čuk zastavil.

S. M.

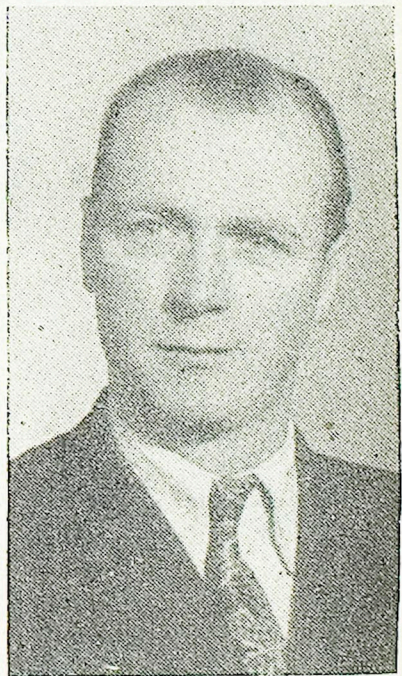
TOKRAT PA V POSTOJNI

Milan Može

petdesetletnik

Dne 4. oktobra 1908 se je rodil v Dolenji vasi pri Senožečah v kmečki družini Možečevih sin Milan. Že kot otrok je imel veliko veselje do petja in prosvetnega dela ter je kot mladenc le s težavo prenašal hudo fašistično okupacijo Primorske. Skupaj s svojci in drugimi vaščani se je priključil NOB in srečno dočkal osvoboditev.

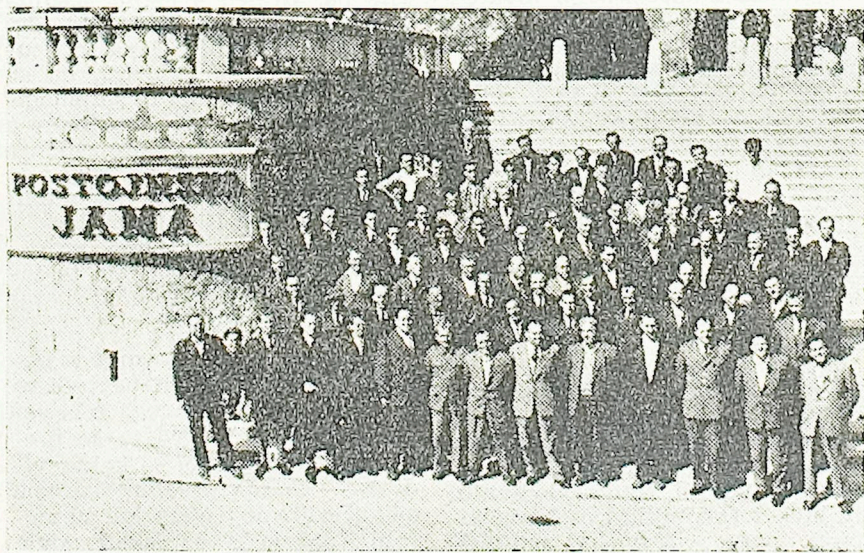
Po vojni najdemo aglnega tovariša Milana v prvih vrstah boja za konsolidacijo ljudske oblasti in izgradnjo socializma. Postojnčani ga poznajo kot predsednika tedanjega OLO, obenem pa je deloval v političnih organizacijah. Leta 1951 je postal direktor tedanjega okrajnega zavoda za soc-

alno zavarovanje, po ustanovitvi sedanjega koprškega okraja pa vodja postojnske podružnice tega zavoda, kjer dela še danes.

Ne glede na službene obveznosti, ki jih je tovariš Milan vedno vestno in vzorno opravljal, pa je velikanski njegov doprinos h kulturnoprosvetnemu razvoju na Postojnskem. Je pravi vzor ljudskoprosvetnega delavca, ki nesebično žrtvuje tudi zadnjo minuto svojega prostega časa za petje in igranje ter za organizacijo v svojem društvu — prej SKUD in zdaj DPD Svoboda v Postojni. Ze vsa leta deluje kot njegov zvesti odbornik in organizator, posebej se kvaliteta pjevskega zbora in orkestra, pomaga pa tudi pri vseh drugih sekcijah.

Razen tega je tovariš Milan agilen član v organih ljudske oblasti in družbenega upravljanja raznih socialnih in zdravstvenih ustanov ter drugih organizacij — je skratka vzor javnega družbenega delavca, na katerega so Postojnčani po pravici lahko ponosni. Naj mu bodo ob njegovem življenjskem prazniku skromno priznanje za vse njegovo pošteno in nesebično delo, za katero ni nikoli zahteval nagrade, pričujoče vrstice in naše iskrene čestitke z najboljšimi željami za še dolgo življenje in delo!

Udeleženci zborovanja logarjev pred vhomom v Postojnsko jamo

Sto let Martina Krpana (1858 - 1958)

(FRAN LEVSTIK: MARTIN KRPAN Z VRHA, POPOTOVANJE OD LITIJE DO ČATEŽA. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani. Likovne priloge: HINKO SMREKAR, Spremna beseda: Blaž Tomažič)

razumljiva, kakor je danes, ko stoji pred nami tehnično izpopolnjena in v praksi tisočkrat preizkušena. Čestokrat je namreč družba ljudi, velike iznajditelje, preganjala, jih ovirala in jim onemogočala delo, kar so Grki čudovito lepo upodobili v simbolni pravljici o vkovanem Prometeju, ki je prikovan na skalo in obsojen, da mu orel kljuje srce, samo zato, ker je ljudem podaril ogenj.

Žal se vsega tega le premalokrat popolnoma zavedamo. Misel o nevhvaležnih otrocih, ki so postali hvaležni šele takrat, ko so bili starši že v grobu, se je več kot kruto uresničila nad Levstikom, saj so ga zaradi naprednih nazorov v literaturi (kritika) in politiki (narodna enakopravnost) vse življenje prezirali, ga ovirali in preganjali.

Z bistrovidnostjo, ki je lastna samo nadpovprečnim duhom, je ugotovil, da takratne kulturne, politične in gospodarske razmere na Slovenskem dajejo primerne

pogoje predvsem za razvoj pripovedništva. Zaradi tega v svojem literarnem programu ne govori o liriki, niti ne o dramatikosti, pač pa o tugu, kje in kaj naj išče pripovednik, ki hoče ustvariti domačo novelo, povest in romani. Bistroidnost, s katero je v času narodnoprebudniške lirike in zbiranja ljudskega blaga razbral smer, v katero bo zagotovo šel razvoj slovenske literature, ta bistroidnost se nam zdi morda preveč poudarjena, češ saj po Prešernu liriku nismo mogli dobiti drugega kot pisatelja epika, vendar pa je vredna, da jo prav tako podčrtamo kot literarni program sam. Prav to, ker je ta ugotovitev prave smeri silno preprosta, dokazuje, da je pomembna, kajti pomembna dejstva in odkritja so preprosta.

Preprosti in danes kar sami ob sebi razumljivi so tudi nasveti, kako Slovencem ustvariti dobro pripovedništvo. Pripovednik se mora usidрати v domača tla, iti mora med kmete, ki še niso po-

tujeni kot mestna gospoda, o čemer že Prešeren toži. Pisati mora v preprostem ljudskem jeziku, kakor ga je najti še na podeželju. Miselnost njegovih spisov pa naj ne bo posneta po tujih vzorcih, marveč mora rasti iz domačih razmer. Predvsem pa se mora pisatelj nasloniti na domače življenje takrat, kadar išče snov. Tudi Levstik niza snovi iz ljudskega pripovedništva, turških časov in omenja desete brate, šaljivce, rokavnjače — stvari, ki jih poznamo iz Jurčičevih spisov (Jurčič je namreč pisal po Levstikovih navodilih). In ako bo upošteval domače razmere, bo pisatelj lahko napisal knjige, v katerih bo Slovenec videl Slovenca tako, kakor vidi svoj obraz v ogledalu. Enostaven program je to, da bolj enostaven biti ne more, naravnost otipljiv, za večjo nazornost mu je Levstik kot zgled dodal še primer, napisal je mojstrsko povest Martin Krpan. Zaradi enostavnosti, otipljivosti in ker je zadel v bistvo, so temu programu sledili naši pripovedniki realisti, seveda so ga po potrebi dopolnjevali.

Ko letos mineva sto let, kar je Levstik te in take misli objavil, se nam vse to zdi naravno, enostavno si ne moremo predstavljati, da bi razvoj mogel iti drugače, kot je šel. Če pa pomislimo, da se človek nešteto krat usteje, ko meri poti, po katerih se je pretakala preteklost, moramo priznati vso bistroidnost človeku, ki je pravilno predvideval ter usmerjal reko bodočnosti. Popolnoma so ti usmerjevalni kačipotni razumljivi za današnje pojme, niso pa bili razumljivi vsem Levstikovim sodobnikom, njegovi nasprotniki so se upirali zlasti klicu po nepristranski kritiki in naprednim nazorom v politiki. Zaradi tega je Levstik imel težke borbe, hude napore in dosti trpljenja. Kakor so namreč velike ideje silno preproste, je za zmago teh idej potreben silen napor.

Jože Hočevar

IZ HRPELJ ODGOVARJAJO

Vprašanje šolskih prostorov

V 37. številki Slovenskega Jadrana z dne 19. septembra trdi tovariš Rudolf Kobolt, ki piše o šolskih problemih, da v občini Hrpele niso prav ničesar storili v reorganizaciji šolske mreže in to svojo ugotovitev prepušča javnemu komentarju. Čeprav izvajanja tovariša Kobolta v Slovenskem Jadranu zaslužio vso pozornost, se zdi, da ni seznanjen s problemi šolske reorganizacije v hrpeljski občini.

V »Uradnem vestniku« okraja

GOSTOVANJE SNG IZ TRSTA DEŽURNA SLUŽBA IN SOPOTNIKA

Po desetdnevnem gostovanju na Goriškem, kjer je žel s svojimi nastopi vsesplošno priznanje občinstva, se je igralski ansambl SNG iz Trsta ustavil tudi v Postojni, kjer so v nedeljo, 28. 9. uprizorili igro poljskega dramatika Jerzya Lutowskega »Dežurna služba«, v ponedeljek pa dramo Jana de Hartoga »Sopotnika«. Nedvomno sta bili obe uprizoritvi za postojnsko občinstvo pravo umetniško doživetje. Se v tem tednu so gostovali Tržačani tudi v Divači, Hrpeľah in Ilirski Bistrici.

Hartogovo igro »Sopotnika« smo videli že tudi v Kopru pred dvema sezonama, »Dežurna služba« pa si bomo lahko ogledali v prvih dneh oktobra.

Zločin v Adriatiki

V francosko-italijansko-jugoslovanski koprodukciji snemajo parodijsko na filmske kriminalke. Delovni naslov filma, ki se v glavnem dogaja v »Adriatici«, je »Zločin na begu«. Snemanje bo trajalo približno 3 tedne. Večina zunanjih posnetkov se odvija na vogalu kavarnar »Jadrana« v Portorožu in v vrtu »Vesne«. Portoroški turisti imajo torej tudi v posezoni priljubljenost za nevsakdanjo zabavo; in medtem ko so v preteklih 40 dnevih lovili avtograme svetovnih šahovskih mojstrov, si prizadevajo sedaj ujeti podpise nastopajočih filmskih zvezdnikov in tudi še manj znanih sodelujočih igralcev. Najbolj sta oblegana prikupna Antonella Luaidi in ogromni Folco Lulli, znan pri nas posebno po svoji karikaturni vlogi v filmu »Plačilo za strah«.

Portorož se je te dni torej spremenil v nekakšen filmski atelej. Za posnetke na ulici so seveda »popravili« zunanost nekaterih objektov. Tako je čez noč nastala nova garaža na mestu, kjer je še prejšnji teden stal kiosk podjetja »Tobak« — ta se je moral umakniti nekaj metrov proti kopalski. Pred kavarno »Jadrana« pa stojijo te dni kioski benediktinske postaje z dvema modernima črpalikama. Seveda so vsi ti objekti le makete, kulise, kakor bo kulisa tudi veliko poslopje v parku »Vesne«, katerega obnovljeno pročelje predstavlja v filmu »Vilo Wytlicka«. Tudi ves vrst pred poslopjem je na novo urejen in sveže posajen s cveticami najrazličnejših vrst.

Od jugoslovanskih filmskih podjetij sodelujeta pri tem koprodukcijskem filmu UFUS iz Beograda z administrativnim kadrom in »Filmserve« iz Ljubljane s tehničnim kadrom.

Julc

SEJA OKRAJNEGA SVETA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Namen je jasen, najti je treba primeren način

Navada je, da pred začetkom sezone slišimo o načrtu konkretnega dela društva, organizacije, ustanove. Tako je tudi okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev sklical v četrtek, 25. septembra, sejo svojih članov, povabil pa je tudi predsednika občinskih Svetov Svobod in prosvetnih društev okrajnega Sveta za prosveto in kulturo.

Na dnevnem redu: razen načrta dela še občni zbori društev, občinske skupščine, predlog proračuna za leto 1959, revija 1. in 25. maja, konkretni problemi s terena, o katerih govorijo člani okrajnega sveta ali predsedniki občinskih svetov. Načrt dela, ki ga predlaga in natančno razčleni predsednik okrajnega Sveta Ivan Mavšar, je tesno naslonjen na sklepe, ki jih je sprejelo široko posvetovanje DPD Svobod in PD dne 15. junija letos v Kopru. Bistvene točke so te: vsebina dela pri društvih, množičnost v društvih, vzgojno-izobraževalno delo, knjižnice, vprašanja vodilnega in strokovnega kadra. To so konkretne in pereče stvari, ki terjajo rešitev, da bo naše ljudskoprosvetno življenje nadaljevalo pot, po kateri je začelo hoditi lani ponekod z bolj, drugod z manj odločnimi koraki. Odločnost teh korakov in uspešnost so navadno določale sodobnejše oblike v društvenem življenju in bolj urejeni materialni pogoji.

VSEBINA DELA PRI DRUŠTVIH: Marsikje še ni tako, kot bi jo želeli, kot bi morala biti. Posledice tega niso samo, da društva živijo, da ne pritegujejo novih članov, ampak da tudi ne najdejo razumevanja in podpore. Društvena dejavnost mora biti vsestranska in je ne more reševati delo ene same sekcije. Pomislimo samo na primer na Koper, kjer kljub vsem obljubam na občinskih zborih in lepim načrtom še vedno dela samo pevski zbor. Kje je krivda in kako premagati to mrtvilo, bo treba razčistiti na občnem zboru. Zato pa je povsod, ne samo v Kopru, potrebno, da so občni zbori društev dobro pripravljeni. To so naloge občinskih svetov. Mislimo, bo treba tudi na to, da je dobro sile družiti, ne pa jih cepiti, pri čemer trpi zlasti kvaliteta.

MNOŽIČNOST V DRUŠTVIH: Prav to združevanje sil bo pritegnilo v društva tudi nove ljudi. Kjer ni prave vsebine dela in kjer se ne morejo pohvaliti z množičnostjo v svojem društvu, je treba iskati krivdo na društvenem odboru. Če smo iz prakse videli, da so društveni odbori neaktivni, bo treba ljudi pač zamenjati.

V te odbore bi morali tudi pritegovati mlajše ljudi, mladino pa kot društvene člane. To bi marsikje izgnalo čitalniškega duha pri oblikah dela in pripomoglo k pozitivni.

VZGOJNO-IZOBAŽEVALNO DELO: Umetna je trditev, da je prav vsako udeleževanje izobraževalno; res pa je tudi, da so še posebne, specifične oblike te dejavnosti. Napačno pa je mnenje, da so to le predavanja. Zatrdo vemo, da pri tem še nismo našli tiste oblike, ki bi zadovoljila potrebe ljudi in želje organizatorjev. Okrajni svet je uvidel, da bo tej nalogi kos le z odločnim ukrepom: potreben je izobraževalni center, ki ga bo vodil profesionalni namestnik. Le tako bomo dosegli, da bo nekje vse združeno. Zamislil je še, da bi imeli občinski sveti urejeno podobno, le da bi bil človek, ki bi usmerjal izobraževalno delo, samo honoriran.

KNJIŽNICE: V okraju imamo pet profesionalnih knjižnic, kar je največ v Sloveniji. Vendar pa bi bile potrebne še kje (Ilirska Bistrica, Pivka, Hrpeľe, Divača). Brez knjižnic ni izobraževanja in zato bodo morali naši ObLO na to misliti in zagotoviti finančna sredstva za svoje knjižnice. Ob knjižnicah pa bi morale biti urejene tudi čitalnice, kot je to lep primer v Postojni. Sodobna čitalnica, ki je obenem nek klubski prostor, vsaj z radijskim sprejemnikom, po možnosti s televizijskim aparatom, časopisi, revijami.

Občinske knjižnice naj bi reševale vprašanje knjig na terenu s potujočimi knjižnicami. Okrajni svet jih je že nekaj opremil, zdaj so na vrsti občinski sveti.

VPRASANJE KADRA: Kar zadeva vodilni kader, bo treba pač skrbeti za občinske svete in že zdaj pripravljati predloge za bodoče. Za strokovni kader bodo v Kopru v kratkem tečaji za knjižničarje, potem za režiserje, morda tudi za lutkarje. Nekaj jih bo šlo tudi na režiserski tečaj v Ljubljano.

Prav na posebno in posrečeno misel je prišel okrajni Svet, da bi rešil vprašanje pevovodskega kadra. Ustanovili bi učiteljski pevski zbor s posebnim delovnim programom, ki bi usposabljal učitelje teoretično in praktično. To je za sedaj edina možna rešitev in upati je, da bi imeli od nje dvojno korist: v določenem razdobju vsaj srednje dobre pevovodje in kvalitetni pevski zbor.

To bi bile bistvene točke razprave. Govora pa je bilo še o revijah za 1. in 25. maj. Imenovali so poseben od-

bor, ki bo do prihodnje seje pripravil okvirni program. Načeloma naj bi veljalo, da bodo revije za 1. maj v občinskem, za 25. maj pa v okrajnem merilu. Ker bi bila okrajna revija ljudskoprosvetne dejavnosti vsako drugo leto, bi bila izkazana v proračunu kot popolnoma samostojna postavka.

V to razpravo je posegel tudi predsednik okrajnega Sveta za prosveto in kulturo Stane Skrabar. Obljubil je, da bo predlog proračuna za leto 1959 zagovarjal, ker se mu zdi upravičen. Priporočil je, naj bi se člani zavzemali za to, da bi ObLO in ObLO zagotovili sredstva ljudski prosveti z določenim odstotkom narodnega dohodka. Tovariš predsednik je še zagotovil, da se strinja s programom, posebno z ustanovitvijo učiteljskega pevskega zbora, za kar je dal svoj pristanek tudi okrajni Svet za šolstvo.

SKLEPI seje so kratek povzetek vse razprave:

- Ustanoviti izobraževalni center (najkasneje v 1 mesecu) in nastavit profesionalca. Vsaj do konca leta morajo biti gotovi točni programi izobraževalnega dela.
- Vsak občinski svet naj v tej sezoni opremi vsaj eno potujočo knjižnico.
- Takoj razpisati ustanovitev učiteljskega pevskega zbora in izdelati program dela.
- Občni zbori društev naj bodo do 15. novembra, občinske skupščine pa v drugi polovici novembra.
- Okrajna skupščina bi bila marca 1959, istočasno pa tečejo priprave za revije 1. in 25. maja.
- Občinski sveti kontrolirajo, kako je z nakazovanjem dotacij. Poročajo o delu potujočih knjižnic, ki jih je opremil okrajni Svet.
- S te seje dobijo vsi občinski sveti zapisnik in ga razmnože za društva.

Namen te seje nam je jasen. Zdaj bo le treba najti način in sredstva, da to tudi uresničimo. Z. L.

V novem šolskem letu je na koprski Glasbeni šoli kaj živahno, saj imajo kar 262 učencev, od živahnih cicibanov v pripravnici do resnih učiteljskihnikov in drugih srednješolcev ter redkih odraslih v solopevskem in pihalskem oddelku. Eden izmed pogojev za uspešno šolsko leto je bil roditeljski sestanek v ponedeljek, 29. septembra. Pedagogi, predsednik šolskega odbora in starši so se pomenili o čimboljšem sodelovanju v dobrobit otrok.

Na sliki: vaje šolskega komornega orkestra v preteklem šolskem letu. Upamo, da nas bodo tudi letos razveselili s podobnim nastopom.

VSEM UČITELJEM, VSEM UPRAVAM ŠOL, VSEM OBČINSKIM SVETOM SVOBOD

V sporazumu s Svetom za šolstvo in Svetom za kulturo in prosveto pri OLO Koper bo naš Svet ustanovil okrajni učiteljski pevski zbor. V ta zbor naj bi se vključili ne le učitelji in profesorji, temveč tudi tisti zborovodje, ki jim je potrebna teoretična ali praktična podlaga. Zbor ne bo imel samo namena reprezentirati okraj na pevskem področju, ampak predvsem usposobiti člane zbora za vodstvo šolskih in društvenih pevskih zborov v kraju, kjer službujejo.

Interesenti bodo dobili prijavnice, ki naj jih izpolnijo in dostavijo na naslov: Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev Koper. Rok za dostavo prijav je 15. oktober. Ko bo posebna komisija vse prijave pregledala, bomo vse zainteresirane obvestili, kdaj in kje bo avdicija.

OKRAJNI SVET SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV V KOPRU

OB TEDNU OTROKA 1958

Pomoč družini v izobrazbi in vzgoji otrok

Iz referata predsednice Sveta društev za skrb za otroke in mladino Jugoslavije tovarišice Branke Savić

Družina, zlasti tista, v kateri je žena zaposlena, ne more nuditi otroku vsega, kar je potrebno za njegov razvoj in vzgojo, če ji pri tem družba nenehoma in sistematično ne pomaga. Proces zožitve družine na očeta, mater in otroka se je začel v naši deželi z industrializacijo in se nenehoma nadaljuje. V mestih in industrijskih središčih, kamor je prišlo mnogo fantov in deklet z vasi, je čedalje več mladih zakonov z majhnimi otroki in razmeroma veliko število zaposlenih mater. Kje so otroci in kaj ves dan počno, ko njihovi starši delajo? Pa tudi če mati ne dela, se moramo vprašati, ali je lahko ves dan pri otroku, ali ona in tesno stanovanje zadostujeta otroku? Otroci bi bili radi v družbi svo-

jih vrstnikov, otrokom so potrebni prostori, svobodne igre in zabava, delo in učenje pod neposrednim, toda pazljivim nadzorstvom.

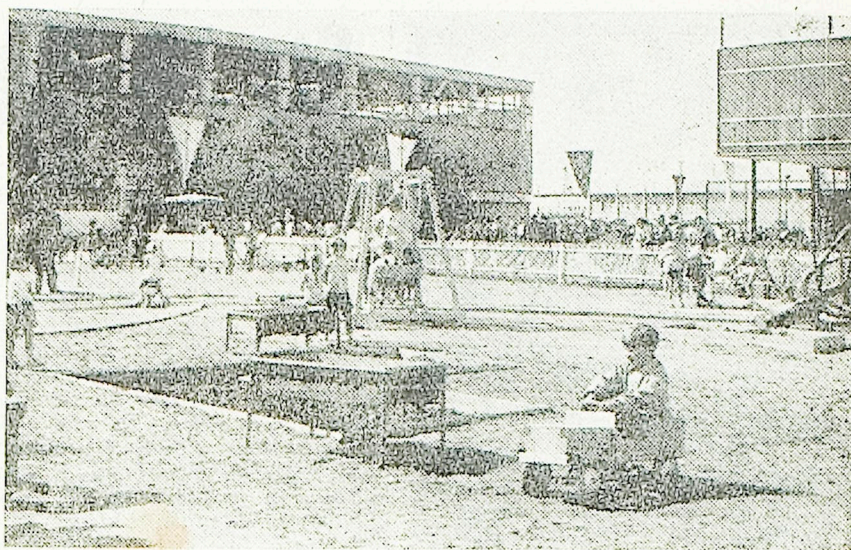
Družina čedalje bolj zahteva v izobrazbi in vzgoji otrok pomoči od družbe. Za pomoč družini smo že mnogo storili. Šolanje in zdravstvena zaščita sta glavni obliki pomoči družini; to otrokom (mestnim) nudimo. Občine so ustanovile tudi vrsto ustanov za dnevno bivanje otrok, parkov, raznih naprav za zabavo, občine organizirajo letovanje otrok itd.

Na pobudo družbenih organizacij, v katerih so starši sami najbolj dejavni, smo dobili celo vrsto ustanov: igrišča, knjižnice, delavnice, klube. Nenehoma se razvija in vsebinsko bogati delo organizacij, v katerih se zbirajo otroci: Partizan, številne zveze Ljudske tehnike, izvidniki in druge. Šola postaja čedalje bolj središče zbiranja otrok. Vse to pa še vedno ne zadostuje. Majhnih in otrok predšolske dobe matere nimajo komu zaupati. Število zavetišč in vrtcev ne zadostuje, da bi bili v njih preskrbljeni vsi otroci zaposlenih mater. Če pa jih je dovolj, so dostikrat daleč in materam je težko voditi otroke s tramvajem ali hoditi z njimi peš, morda celo na drugi konec mesta, zlasti pozimi v slabem vremenu.

Včasih je en otrok v vrtcu, drugi v zavetišču, tretji v šoli, vse te ustanove pa so daleč druga od druge. Mnoga zabavišča, ki smo jih odprli zadnja leta, ne ustrezajo potrebam delovne žene. Primerna so, če mati ne dela, kajti tudi otroku predšolske dobe je potrebno za pravilni razvoj kolektivno življenje in sistematična vzgoja. Zabavišča koristijo tistim družinam, v katerih kaka stara babica vodi gospodinjstvo, pa mu ni kos, če se otrok ves čas suče okrog nje. Če pa mati dela in nima doma nikogar, da bi pazil na otroka, otrokovo bivanje v ustanovi samo dve do tri

ure ni zanjo noben izhod. V najtežavnejšem položaju so matere, ki same vzgajajo otroke, in takšnih mater je mnogo. Tudi ko začne otrok hoditi v šolo, to vprašanje še ni urejeno. Sole po mestih in industrijskih središčih so prenatrpane in zelo težko je organizirati zabavo in razvedrilo, koristno delo za otroke okrog šole, ker ni ustreznih prostorov. Otroških organizacij, pionirskih domov in drugih ustanov za šolske otroke je še vedno malo, zajemajo pa razmeroma majhno število otrok, v glavnem dva do trikrat tedensko. Šolske kuhinje, ki bi dajale otroku poln obrok, še niso razvite. Če oče in mati delata, obedujejo otroci sami, in sicer tisto, kar jim prej pripravijo in pustijo. Naša mesta so polna otrok. Otroci se zbirajo v svoje kolektive tam, kjer živijo, in se zabavajo na dvoriščih, kjer so na razpolago, po hodnikih ali na ulici. Za večino otrok je iti v park isto kakor iti na izlet, ker je park predaleč.

Potrebovali bi še mnogo ustanov in objektov za otroke, prilagojenih potrebam družine, še mnogo več sistematičnega dela z otroki. Zmerom smo poudarjali pomen družine za vzgojo otrok, hkrati pa pomen družbene vzgo-

Pred tednom otroka smo. Naša družbena skrb za mladi rod niso prazne besede, to skrb je povsod videti in čutiti. Lahko rečemo, da so otroške ustanove in družbena pomoč družini pri vzgoji otrok tudi med najvažnejšimi nalogami sedanjih porajajočih se in bodočih stanovanskih skupnosti. Med prepotrebne ustanove za otroke sodi prav gotovo dobro urejeno in negovano otroško igrišče. Takole (kot vidite na sliki) so ga uredili na razstavi »Družina in gospodinjstvo 1958« na letošnjem Zagrebškem velesejmu.

Toda prav v Kopru smo se prepričali, da ni dovolj, če igrišče formalno odprejo in potem prepuste usodi. Kar pogledate vsa po vrsti: v peskovnikih so smeti, gugalnice so neuporabne ali nevarno natrgane, okolica neurejena; vitez je, da za igrišča nihče ne skrbi. In ker tam ni za otroke nadzora odrasle osebe, postane igrišče skoraj isto kot cesta. To pa gotovo ni njegov namen!

Sezona plaščev je že tu, kajti večeri in jutra so mrzla. Na sliki vidite model iz tweeda. Ovrtnik je kombinacija s pentljo.

Ne tako... ampak tako

Prijateljica: S temi dolgimi lasmi se mi zdi tvoj fantek kot kaka punčka. Skoraj vsi tvoji znanci mislijo, da imaš punčko.

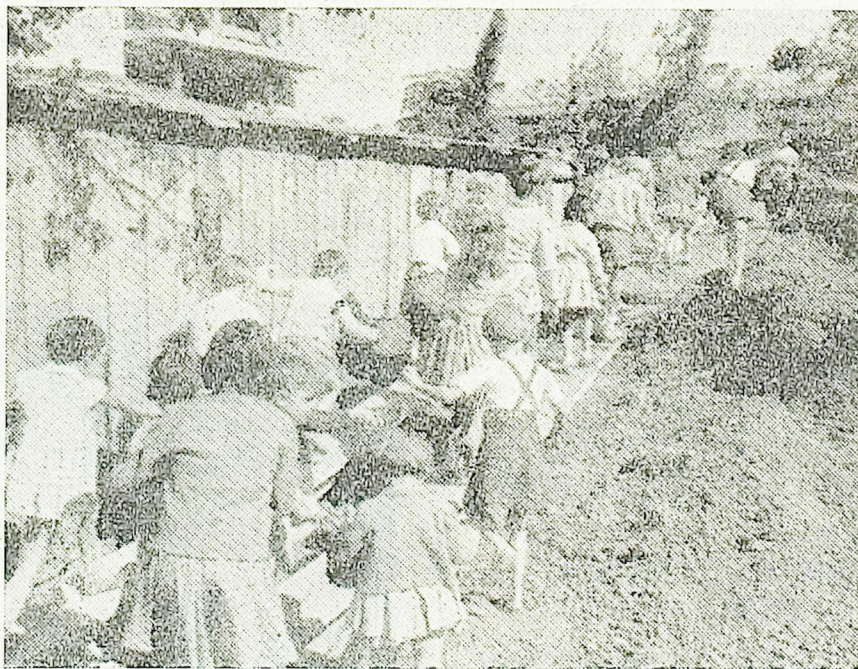
Mati: Veš, tako zelo sem si želela, da bi imela kdaj punčko. In ker ima moj fant tako lepe lase, sem mu jih pustila rasti.

Deček: Mama, včeraj si rekla svoji prijateljici, da si si zelo želela punčko. Je to res?

Mati: Je. Še preden si se ti rodil, sem si želela punčko, toda kakor hitro sem te zagledala, sem bila vesela, da smo dobili sina.

Nikoli ne dovolite, da bi dobil vaš otrok vtis, da ste si želeli otroka drugega spola, kot je. To bi ga zelo prizadelo

Program stanovanskih skupnosti pravi, da so potrebe družin in otrok, ki živijo na njihovem terenu, temeljna naloga, ki jo je treba reševati. Prav ta program tudi navaja osnovne ustanove za otroke. To so: otroški vrtci, pionirski dom, otroška igrišča, prostor za fizikulturo. In kako je v Kopru? Od 173 prijavljenih je sprejel otroški vrtec le 90 otrok, pionirski dom 80 od več kot 100 reflektantov, otroških igrišč skoraj nimamo, edina telovadnica ne zadošča niti za šolske potrebe. In sicer? Mlečne in šolske kuhinje ni, mlečne restavracije ni, pionirske knjižnice nimamo, gledališke ali filmske predstave za otroke so zelo, zelo redke. In vendar je v Kopru vedno več otrok, predvsem manjših otrok tam do dvanaajstega leta. Naše družbene organizacije, društva in stanovanske skupnosti čaka na tem področju veliko dela. Na sliki: Na vrtu koprškega otroškega vrta. Prostor je zaradi bližnjih novogradenj zelo zmanjšan in ne zadošča za toliko otrok

moč doseči enotnost družinske in družbene vzgoje, enotnost osebnih in splošnih koristi. Starši sami so najbolj zainteresirani na tem, da se njihovi otroci pravilno razvijajo in vzgajajo. Starši bod ustanavljali tiste ustanove, ki jim najbolj ustrezajo. Celo tedaj, če bi občine imele dovolj sredstev, da bi zgradile vse, kar je potrebno za otroke, je neposredno sodelovanje roditeljev njihova polna moč, nezamenljiva, kadar gre za organiziranje življenja otrok.

Zato bodo stanovanske skupnosti kot neposredna združenja staršev sčasoma postale nosilci organizirane skrbi za otroke in v njihovem okviru bodo nastajali najrazličnejši otroški kolektivi ter razne službe za pomoč družini. Po skrbi, ki jo je treba razvijati za otroke v okviru stanovanske skupnosti, po sodelovanju državljanov in samih roditeljev ne glede na strokovni kader, ki bo delal v raznih ustanovah in službah, je stanovanska skupnost za otroke razširjena družina, ki zmeraj priskoči na pomoč tam, kjer starši sami ne morejo ničesar storiti.

Sedanje delo stanovanske skupnosti, zlasti razprave državljanov, so pokazale, da je razen skrbi za vsakdanje potrebe državljanov ter za napredek gospodinjstva in raznih servisnih služb skrb za otroke eno najbolj perečih vprašanj, ki jih je treba obravnavati v okviru stanovanske skupnosti, in da so vsi roditelji pripravljeni pomagati pri tem delu.

Izvoljeni organi stanovanske skupnosti, družbene organizacije, imajo zdaj nalogo in odgovornost, da te zahteve državljanov sprejmejo ter najdejo njih najboljšo in najbolj smotno izpolnitev. Podlaga, na kateri se mora vsaka stanovanska skupnost lotiti dela, so pogoji in potrebe družine in na njenem področju živčih otrok. Bogate izkušnje, ki jih imajo občine in družbene organizacije v delu z otroki in za otroke, bodo vsaki stanovanski skupnosti koristile.

(Konec prihodnjic)

SIROV NAMAZ S PAPRIKO IN PARADIŽNIKOM

10 dlkg margarine ali 1 in pol dl kisle smetane, 10 dlkg trdega sira, 3 sveže paprike, 3 sveži paradiznik, sol, 1/2 čebule, drobnjak. Umešani margarini ali kisl smetani dodamo namban sir, drobno sesekljano čebulo, papriko, paradiznik in drobnjak, solimo in premešamo. Namesto namaza lahko pripravimo h krompirju naslednjo pikantno jed iz skute: 40 dlkg skute, 1 rumenjak, žličko soli, 2 čebuli, 5-6 žlic olja, kis po okusu, žličko sladkorja, drobnjak, nekaj žlic mleka. Pretlačeni skuti primešamo surov rumenjak, sol, olje, sladkor, drobno sesekljano čebulo in drobnjak, malo okisamo in prilijemo toliko mleka, da se jed lepo maže.

Polnoprilski kotiček

Preprečujemo zobno gnilobo

Zobna gniloba je bolezen civilizacije. Seveda pa to ne pomeni, da prazgodovinski primitivni narodi niso poznali zobne gnilobe, vendar v neprimerno manjšem obsegu kot današnji civilizirani svet, kjer je postala zobna gniloba že pravo socialno zlo.

Kaj je torej etiologija zobne gnilobe? Za nastanek zobne gnilobe so odločujoči mnogi činitelji, od katerih so nekateri že znani, drugi še ne. Zato nimamo še sredstva, s katerim bi lahko popolnoma preprečili zobno gnilobo. Izkušnje pa nam kažejo, da z izključitvijo raznih kariogenih činiteljev lahko povečamo odpornost organizma proti zobni gnilobi in s tem zmanjšujemo število gnilih zob ter komplikacij, ki so v zvezi z gnilih zobovjem.

Pomemben činitelj pri nastanku zobne gnilobe je hrana. Zob pokriva na površini trda plast zobne sklenine, ki predstavlja zaščitni plašč zoba in je najbolj izpostavljena raznim škodljivim vplivom kislin, fermentov in raznih drugih jedkih snovi, ki topijo trde zobne plasti in jih napravijo dovzetne za napad bakterij. Odpornost zoba proti kariesu (zobni gnilobi) je tem večja, čim boljša je stopnja mineralizacije sklenine, ki se začne za mlečne zobe v prvem mesecu nosečnosti, za stalne zobe pa ob rojstvu in traja do dokončne izgradnje zob.

Z opazovanji je bilo dognano,

da je odstotek zobne gnilobe pri ljudeh, ki pijejo vodo, ki vsebuje fluor, veliko manjši kot pri onih, ki uživajo vodo brez fluora. To dejstvo je povzročilo veliko število poskusov, ki so vsi pokazali, da fluor povzroči v sklenini biokemična dogajanja. Zaradi teh dogajanj postane sklenina mnogo trša in odpornejša proti kariozenim činiteljem.

Enake poskuse so delali tudi v Ljubljani na stomatološki kliniki. Poskusi so pokazali, da se pri vestnem in discipliniranem vsakodnevnem uživanju kalcium-fluorid tablet zmanjša zobna gniloba za 25 do 40%.

V težnji, da zmanjšamo odstotek zobne gnilobe in v skrbi za zdravo zobovje naše mladine smo začeli v koprski občini s 1. oktobrom deliti kalcium-fluorid tablete po šolah, otroških vrtcih in posvetovalnicah. Stroški za tablete so v primerjavi z velikim uspehom res minimalni. Če otrok prejema med šolskim letom redno vsak dan 3 tablete, znašajo stroški letno 250 din oziroma mesečno 30 din. Prepričani smo, da bodo starši pripravljene žrtvovati ta minimalni znesek, da svojim otrokom zagotovijo bolj zdravo zobovje.

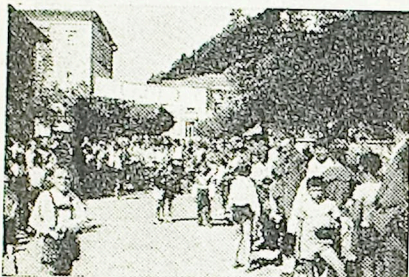
Dolžnost staršev pa je, paziti tudi na redno dnevno zobno nego svojih otrok. Saj nam že zgolj redno čiščenje zobovja zagotavlja manj zobne gnilobe.

Dr. Anica Pistotnik

UTRINKI S »TEKA PRIKLJUČITVE« V POSTOJNI

15. septembra smo s številnimi spominskimi prireditvami, kakor vsako leto doslej, proslavili zgodovinsko obletnico priključitve Slovenskega Primorja k FLRJ. Glas o množičnih zborovanjih primorskega prebivalstva je prišel s Trnovskega gozda, s Šembij na Pivki in od drugod. Mladina postojnske občine pa se je tega dne zbrala v Postojni, kjer je s celodnevnim športnim sporedom prav tako dostojno proslavila to pomembno obletnico iz naše polpretekle krvave zgodovine.

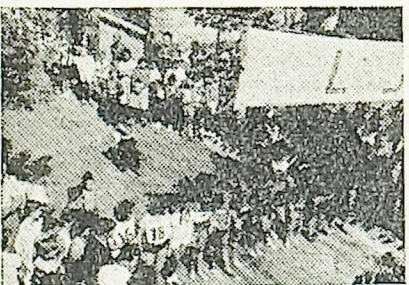
O podrobnostih s tega športnega dne smo že poročali. Danes še nekaj spominskih utrinkov, ki zgovorno ponazarjajo množično udeležbo mladine na »Teku priključitve«, osrednji prireditvi mladinskega športnega dne.

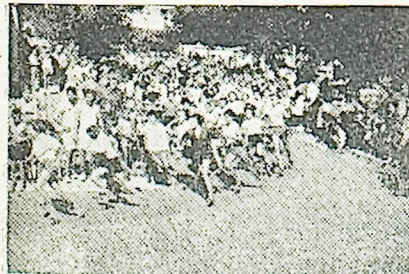
»Tek priključitve« je bil letos v Postojni prvič izveden, bo pa ostal v bodoče vsakoletna tradicionalna prireditev mladine v počastitev te pomembne septembrske obletnice. Ob startu in cilju v Gregorčičevem drevoredu se je zbrala množica Postojnčanov, ki so vneta bodrili nad 140 mladih tekmovalcev iz vseh krajev postojnske občine.

Na 380 metrov dolgo progo se je v silnem diru podalo 39 pionirk. Dve izmed njih, Marinskova iz Bukovja in Hladova iz Postojne, sta bili najhitrejši. Fotografova kamera ju je ujela le nekaj metrov pred ciljem.

Organizacija mladinskega športnega dne je bila vzorna. Prav tako so se tudi posamezni teki odvijali točno po vnaprej napovedanem urniku. Starter je pozval na start mladinke. Čez hip ali dva so se dekleta pognala mimo številnih gledalcev v medsebojno borbo po ulicah Postojne.

No, dekleta, le brez prerivanja! Do cilja se je skupina kajpada razredčila. Vsaka izmed njih bi srčno želela pretrgati ciljno vrvičico prva, pa je bilo nagrad le za trojico zmagovalk in za zmagovalno ekipo.

Nekatera društva so za tekmovanja prijavila presenetljivo množične ekipe. »Kraški vihariki« so poslali v boj kar petdeset tabornikov, le z desetimi manj pa se je predstavilo postojnsko Planinsko društvo. Naš posnetek kaže predsednika tega društva Ivana Rozmana-Očko skupaj z zmagovalcem »Teku priključitve« pri članih Miroslavom Debevcem, članom PD Postojna.

Navdušenje številnih gledalcev in vnema mladih tekmovalcev sta porok, da se bo »Tek priključitve« razvil v prihodnjih letih v še bolj množično manifestacijo mladega rodu s pivskega krasa.

Tako je prav, da mladina proslavlja velike dogodke z velikimi prireditvami!

Tekst: A. Miklavčič
Foto: M. Smrdelj

Koper spet šahovski prvak

Tudi letos so koprski šahisti osvojili okrajno šahovsko prvenstvo, toda pot do naslova je bila trša kot prejšnja leta. Letos so namreč dobili Koprčani močnega nasprotnika v Izoli, ki je okrepila svoje vrste z odličnim igralcem Mišuro in Cijanem. Prvi dvoboj, ki je bil spomlad, so Izolčani odločili v svojo korist z rezultatom 5 in pol : 4 in pol. V povratnem srečanju, ki je bilo v ponedeljek zvečer v Izoli, pa so Koprčani presenetljivo visoko zmagali s 6 in pol : 3 in pol. Končni rezultat dvoboja je torej 11:9 v korist Kopra. Po-

OBJAVA TVD »PARTIZAN« KOPER

29. septembra 1958 se je začela redna telovadba po naslednjem razporedu: Ponedeljek in četrtek: ženski oddelki;

Torek in petek: moški oddelki. Pionirji in pionirke (10—14 let) od 18. do 19. ure;

Mladinci in mladinke (14—18 let) od 19. do 20. ure;

Člani in članice (nad 18 let) od 20. do 21. ure.

Ob sredo od 17. ure dalje pa bo posebna vadba v odbojki, košarki in malem rokometu.

Redna telovadba in posebne vadbice bodo v telovadnici (Slov. gimnazija) ali na letnem telovadišču ob morju. Zaradi pomanjkanja prostorov telovadbe za deca in cicebano začasno ne bo v telovadnici.

V društveni pisarni nad kavarno »Loža« pa se ob torkih in četrtek od 16. do 18. ure lahko vpisujejo novi člani in plača članarina.

Vabimo vse prijatelje društva PARTIZAN, da se udeležujejo rednih vaj in da prispajo k društvu kot podporni člani.

Koper : Rudar 4 : 1

V tekmovalju Primorske nogometne podzveze je v nedeljskem drugem kolu premagala enajstotica NK Koper nogometno moštvo Rudarja iz Idrije s 4:1 (0:0). Domačinov ni strl hud poraz, ki so ga doživeli nedeljo prej v Piranu, saj so v tej tekmi pokazali lepo in smotno igro ter postavili realen končni rezultat tekme. Gostje so nekaj časa igrali le z desetimi igralci, ker je sodnik zaradi nešportnega vedenja izključil enega igralca idrijskega moštva. Tako si je koprski nogometni klub priboril prvi dve točki, verjetno pa mu bodo prisodili za zeleno mizo še nadaljnji dve, ker zmaga Pirančanov ni bila upravičena, saj so imeli v svojih vrstah nekaj nepravilno registriranih igralcev.

Tudi vsa druga srečanja tega kola so se končala brez presenečenja. Anhovo je premagalo sezanski Tabor s 3:1, Primorje Adrio s 3:1, Nova Gorica Branik s 5:3, medtem ko se je srečanje med Tolminom in Piranom končalo neodločeno 1:1. Postojna je bila prosta.

Najbolj zanimivo srečanje je bilo med zastopnikoma Nove Gorice. Branik je dokazal, da se je

letos za tekmovalje dobro pripravil in je nudil Novi Gorici hud odpor.

Lestvica primorskega nogometnega prvenstva je po drugem kolu naslednja:

Nova Gorica	2	2	0	0	8:5	4
Sidro	2	1	1	0	6:1	3
Postojna	1	1	0	0	6:0	2
Anhovo	2	1	0	1	5:4	2
Tabor	2	1	0	1	6:5	2
Branik	2	1	0	1	5:6	2
Primorje	2	1	0	1	5:6	2
Koper	2	1	0	1	4:6	2
Tolmin	1	0	1	0	1:1	1
Rudar	2	0	0	2	2:6	0
Adria	2	0	0	2	1:9	0

MARIBOR : IZOLA 3:0

Edini predstavnik Primorske v slovenski nogometni ligi NK Izola je minulo nedeljo gostoval v Mariboru ter izgubil s 3:0. Mariborčani so zaslužno zmagali, saj so bili tehnično boljši. Vse tri gole za Maribor je dal Vidic.

Tako so Izolčani, ki so bili po tretjem kolu s tremi točkami v prvi polovici lestvice, pristali z nedeljskim porazom na osmem mestu. Na vrhu lestvice je trenutno Rudar iz Trbovelj, ki je vse štiri tekme zaključil z zmago in nabral osem točk.

NEPRIČAKOVAN USPEH

PIRANSKIH RADIOAMATERJEV

Najzahodnejši radio klub v naši državi je Radio klub Piran—YU3HJ. Prvi contest je imel 6. do 7. septembra, ko se je javil na 144 Mc. Ta contest z UKV primopredajnikom z močjo 1 W je proti vsem pričakovanjem nadvse dobro uspel. Pirančani so vzpostavili 17 zvez z radioamaterji Jugoslavije, Italije in San Marina kljub temu, da je bila njihova postaja le nekaj metrov nad morskjo gladino in da je zelo šibka. Uspelo jim je dobiti celo zvezo z Milanom, skupna kilometražna vseh zvez pa je dosegla več kot 2.200 km. Ta uspeh je piranske radioamaterje tako navdušil, da se bodo prihodnje udeležili contesta z več postajami.

Prizadevni Pirančani bodo 10. t. m. odprli tečaj za radiotelegrafijo, radiotehniko ter za radioamaterski promet. Interesenti se lahko vpišejo v tečaj vsak dan med 15. in 17. uro v prostorih Radio kluba Piran, Ulica Svobode 59.

Sprejemmo takoj večje število nekvalificiranih delavcev za delo na gradbiščih v Izoli in Kopru. Hrana v lastnih menzah po ugodni ceni. Samska stanovanja zagotovljena. Plačamo tudi terenski dodatek

Gradbeno podjetje »GRADBENIK« — Izola

Barba Vane pravi...

Obljubil sem vam bil zadnjič, da pogledamo nekoliko v Postojno — na, pa se je nabralo toliko tega, da bo treba nekaj pustiti še za drugič, če hočem, da pridejo tudi drugi še danes na vrsto.

Naprosili so me, naj stopim nekoliko po postojnskih gostinskih lokalih in tudi nove delikatese naj ne pozabim, ker tam bojdva v lepem novem lokalu, ki je za vsako čast mestnemu središču, prodajajo tudi takšno in takšno blago. Pravili so mi o nekakšnem siru, ki ni kvargelj, pa vendar... No, o tem se sicer nisem sam prepričal, ker sem pil le pivo, tisto pa je bilo dobro in hladno. Pač pa sem ugotovil v »Buffetu«, da lahko dobiš bonbone namesto karamel, da Pri lovcu v »boljši« sobi postrežejo tudi z boljšim vinom, da je v restavraciji Jadran najdražja hrana v vsem koprskem okraju (v tem je niti koprski Triglav ne poseka!), da ima hotel Javornik, v katerem gre sicer dobro, doslužno reklamno tablo ob cesti, s katero bi bilo treba že zdavnaj zakuriti in jo zamenjati s kulturnejšo. Ko sem že pri Javorniku, naj povem še to, da sem se znašel tamkaj prav neki večer, ko so že precej nadelani balincarji vplili na natakara, naj jim prinese tisto pijačo, ki jo v hotelu lahko pijejo komunisti. Zabavljača vam ne

izdam, ker ga Postojnčani že tako dobro poznajo.

Pravil sem vam že, da je bila Postojna deležna posebno razgibanega turističnega življenja tudi zaradi številnih rezervistov, ki so ji čez poletje popravljali njeno gostinsko bilanco. Za slovo pa so se še prav posebno obnesli: priredili so takšno poslovilno noč, da je bilo kar veselje. V družbi z nekaj stalnimi stanovalci v civilu in tudi ne so ponoči znesli iz nove avtobusne čakalnice na sredo trga vso opremo — mize in stole — in tamkaj nadaljevali zaradi prežgode zaprtih gostinskih lokalov prekinjeno slovo. Bilo je tudi nekaj razbite posode po lokalih in seveda hud maček in mlo kesanje naslednj dan, čeprav kazni v tej ali oni obliki prizadetim ne bo ušla, kolikor ni prazen žep še sam po sebi dovolj velika kazni.

Iz tega ali onega vzroka so delo na novi cesti pred Jamo poverili »strokovnjakom«, ki so tako sijajno opravili svoje delo, da ga bo treba ponoviti. Krivi seveda niso delavci, marveč tisti, ki so jim delo odredili, misleč, da je vsak cestar dober tudi za zidarja in narobe.

Pa dovolj Postojne. Morda vam kdaj drugič povem še o tem ali onem, kar razburja postojnske moraliste, za zdaj pa sem se od-

pravil nazaj v Koper. Med potjo sem se obregnil še ob upravnika v KZ Slivje, ki so mu tako pri srcu Tržačani, da vedno hiti pomagat ženi v njeno gostilno, kadar pridejo TS na obisk. Reže prhut, da je veselje — tudi jaz ga nisem hotel motiti pri tem pobožnem opravilu, čeprav sem imel v zadrugi opravke in sem se hotel prav z njim pomeniti o njenem napredku.

Mimogrede sem še v Podgradu videl na pošti napis »Radno vreme« in sem skoraj mislil, da sem že v sosedni republik, pa so mi pojasnili, da je to zaradi bratstva in vojakov, ki prebivajo v vasi.

Ko sem pricincal nazaj v Koper, sem najprej zagledal turistično novost med obema Slavnikovima stanovanjskima blokoma: iznajdljivi lastniki motornih vozil so tamkaj postavili originalno garažo — doslužno avtobusno karoserijo. Zdaj nimajo samo oni dopadenja in veselja z njo, marveč še prav posebno starši v blokih, ker jim njihovi otroci trgajo obleko na nepričakovanem objektu za igranje in plezanje.

Se se je nabralo nekaj zadev po vsem okraju, vendar pa jih nekaj pustim še za drugič, posebno piranske, ker jih moram prej preveriti — me namreč drži odgovorni urednik lista za vrat, ker se boji, da mu nakopljem kakšno tiskovno tožbo. Zato za zdaj lepo pozdravljeni in na svidenje prihodnji teden!

Vaš Vane

POSTOJNSKI KOŠARKARJI SO ZMAGALI V II. LIGI

POSTOJNA : VRHNIKA 57:47
(27:22)

V zadnjem kolu prvenstvenih srečanj v II. republiški ligi so gostovali v Postojni košarkarji Partizana iz Vrhnik. Srečanje z domačim moštvom, ki je praktično osvojilo naslov drugorazrednega republiškega prvaka že prejšnjo nedeljo z medjo zmago v Domžalah, je privabilo na igršče v Gregorčičevem drevoredu spet kopco navdušenih gledalcev, ki so z vso prisrčnostjo pozdravili še zadnji, zaključni uspeh prizadevnih košarkarjev postojnskega Partizana.

Nedeljsko zmago in povrh še prepričljivo razmerje v koših, ki se glasi 57:47 v korist domačin, je dosegla naslednja dvanajstotica: Vižin 8, Miklavčič 7, Tavčar 29, Babuder 4, Bajc 6, Jurca, Lipovž 2, Makarovič, Jordan, Borjančič, Pellacher in Orel.

Lestvica ob zaključnem prvenstvu (zid tekme Proletarec : Domžale še ni znan) je takšna:

Postojna	10	9	0	1	739:513	18
Proletarec	9	7	0	2	493:342	14
Vrhnika	10	5	0	5	457:486	10
Škofja Loka	10	5	0	5	455:390	9
Domžale	9	3	0	6	453:558	6
Komet	10	0	0	10	207:535	0

Na lestvici strelcev je zmagal z nad 150 koši naskoka Peter Tavčar (Postojna) s 407 doseženimi koši in s tem dosegel neuradni naziv najboljšega igralca druge lige.

Komentar k zmagi pa prihodnjič. A. M.

MALI ROKOMET

V okviru tekmovalj za prvenstvo Slovenske lige v malem rokometu sta se v Piranu srečali ženski ekipi Pirana in Slovana iz Ljubljane. Rezultat tekme je bil 9:9.

Člansko moštvo iz Pirana pa je prepričljivo premagalo gostujoče Koprčane s 16:8.

Radio KOPER

NEDELJA, 5. oktobra:

8.00 Kmetijska oddaja: »Ob jesenski setvi v vrtojski in šempaski zadruzi« — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša nedeljska reportaža: »Iz kronke Vojkove brigade« — 13.30 Za našo vas — 14.30 Sosedni kraji in ljudje — 15.00 Vesti — 15.15 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 6. oktobra:

7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti — 14.30 Sportni pregled.

TOREK, 7. oktobra:

7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti — 14.30 Odlomki iz oper — 14.20 Sola in življenje: »Ravenskim šolarjem je vinograd dobro obrodil«.

SREDA, 8. oktobra:

7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti.

ČETRTEK, 9. oktobra:

7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volčci: Govori preds. OLO Koper tov. Alb'n Duje.

PETEK, 10. oktobra:

7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti — 14.30 Domače aktualnosti: »Storilnost dela in družbeni načrt«.

obvešča, da je s 1. oktobrom ukinil na progi Ljubljana—Koper—Piran voznje z odhodom iz Ljubljane ob 5. in 9. ter odhodom iz Pirana ob 11.30 in 19. uri. Cenjeno občinstvo prosimo, da vzame to ukinitve na znanje.

Mali oglasi

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene, Vam nudi trdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

ZAMENJAM trosobno stanovanje v centru Pirana za vsaj dvosobno z vrtom ali dvoriščem v okolici Kopra ali Izole. Naslov v upravi lista.

DNE 5. SEPTEMBRA ob dveh popoldne je bila izgubljena od Izole do Kopra ročna ura znamke »Albanak«. Poštenega najditelja prosim, da vrne drag spomin upravi Slovenskega Jadrana proti lepi nagradi.

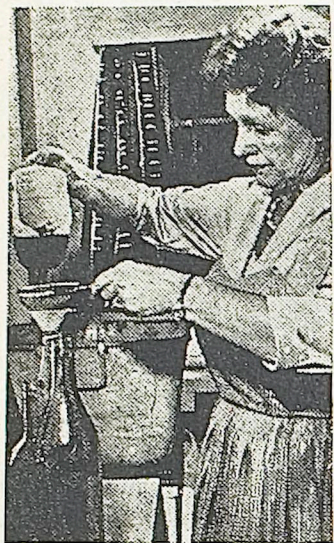
SPLOŠNA PLOVBA PIRAN potrebuje več uslužbencev za svoj mezdni oddelk. Izobrazba: popolna ali nepopolna srednja šola. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj.

KDO JE »NEBESNI POTAPLJAČ«?

Čudno zveneči naziv si lahko pridobi vsak padalec, ki skoči iz letala in padala ne odpre, pač pa med prostim padanjem uganja v zraku vse mogoče vragolije in potegne za obroček seke v zadnjem trenutku, da doseže zemljo še kolikor toliko rahlo. Edini pripomoček, ki se ga sme pri tem nevarnem športu poslužiti, sta višomer in stoparica.

STARA RIMSKA LADJA

V sirakuškem zalivu ob otoku Siciliji so potapljači na morskem dnu našli na ostanke velike rimske ladje, ki je še prav dobro ohranjena. Očitno je nekdanja prevažala marmor iz matične Grčije v njene kolonije, ki je med nje spadala tudi Sicilija. V ladijski notranjosti so našli do 10 m dolge marmorne stebre, kovinske plošče in orodje, kar vse bo zdaj prvič omogočilo obnovo nekaterih grško-rimskih tehniških postopkov. Ohranjen je ostal celo sam ladijski tovor: tramovi, svinčena in železna sidra in še več drugih komadov nekdanje ladijske opreme.

V Angliji marsikatera gospodinja kar sama vari pivo. Pravi, da je to tako lahko, da bi tudi majhnim otrokom ne delalo preglavice. Malo sladkorja, jecmena in hmelja v pravem razmerju — pa je. Vendar vse kaže — vsaj po resnosti angleške gospodinjice na sliki — da ta opravilo le ni tako preprosto, še pri spravljanju v steklenice zelo dobrodošla osvežilna pijača — in kar je glavno: razmeroma dokaj poceni, kar je odločilnega pomena za varčne angleške gospodinjice.

Nevarno podpihovanje na vojno je vsakdanji pojav tudi na Kitajskem. Tako imenovana igra z množicami, ki jo v svoji politiki uporablja vodstvo LR Kitajske, ima svoje potrdilo tudi na gornji sliki. Na trgu nekega mesta se je zbralo nad pol milijona ljudi, po okoliških ulicah pa še dva milijona. Vsi zborovalci manifestirajo svojo pripravljenost, iti v vojno proti Čangkajšku in njegovim imperialističnim pomagačem.

Jugoslovanska stekleniška pošta

Star običaj med morjeplovci je stekleniška pošta. Poslužujejo se je brodolomci, ki so ostali nekeje na samotnem otoku sredi oceana, poslužujejo se je znanstveniki za ugotovitev morskih tokov, kaj radi

V šolah, tovarnah in na ulicah, povsod v naprednih industrijskih deželah uporabljajo vedno bolj živo sliko za informiranje, obveščanje in opominjanje. Med drugimi napravami, ki jih v ta namen uporabljajo, je vedno pogostejši tako ime-

novani »svetlobni revolver«, ki nadomešča palico za kazanje po zemljevidih, slikah itd.

pa tudi posamezniki iz gole radovednosti, kam in komu pride v roke njihovo sporočilo, ki so ga zaupali dobro zaprti steklenici ter jo prepustili morskim valovom.

Tega običaja se je v letošnjem juniju poslužilo tudi uredništvo zagrebškega lista »Večerni vjesnik«. V sporazumu z reško »Jugolinijo«, ki ima razpredeno svojo prometno mrežo po vseh morjih sveta, je uredništvo pripravilo štirinajst steklenic. V vsaki je bilo pismo v angleškem, francoskem in nemškem jeziku, dalje cigarete in ličen robček, jugoslovansko ročno delo. Steklenice so prevzeli kapitani naših tovarnih ladij UČKA, HRVATSKA IN ZADAR. Na pred dogovorjenih mestih so jih odvrli v morje, ki jih sedaj premeta po Mesinskem prelivu, okoli otoka Krete, pred severnoafriško obalo, na Rdečem morju in v Indijskem oceanu, pred Gibraltarom, ob Velikobritanskem otočju, v Severnem morju in v bližini New Yorka.

Izmed najditeljev steklenic, ki se bodo javili »Večernjemu vjesniku«, bo eden izžreban. Naj se javi tudi z drugega konca sveta, petnajst dni bo gost uredništva, ki bo krilo tudi vse stroške za njegovo pot v Jugoslavijo in povratek v domovino.

VSE LETO CVETOČE ŠMARNICE

Z letali jih pošiljajo ob vsakem letnem času po vseh predelih naše zemlje. In z njimi cvetoči španski bezeg v vseh odtenkih in rdeče acajele in še vrsto drugega cvetja, ki vse leto ne premine v obsežnem modernem vrtnarskem podjetju Neubert v zahodnonemškem mestecu Wandsbek. Z letošnjim septembrom je vrtnarija doživela svojo stoletnico, slovela pa je prav zaradi opojne majske cvetke že v začetku tekočega stoletja. Nad dva milijona cvetočih šmarnic zapusti podjetje vsako leto.

Ob trgatvi

V Dalmaciji in po otokih je že opravljena, drugod ob morju je v teku, v zaledju pa tik pred vrati. O našem slovenskem vinogradništvu še kaj beremo, tudi o bližnjem hrvatskem morda še, manj znani pa so nam oddaljenejši predeli, dasiravno je n. pr. LR

LOV NA STRUPENJAČE

V kršnem svetu severne Dalmacije in Hercegovine je lov na strupene kače, ki jih tam ne manjka, prav donosen posel. Nevarno delo »kačarja« opravljajo navadno otroci. So menda bolj spretni. Ne gre pa seveda tudi brez nesreč. Med najspretnjšimi lovci kač je Domin Marić iz Vinjana. Petnajstletni dečko ima nad kačami posebno »moč«, trdijo vaščani. Mirno se približa tudi najbolj razjarjenemu kodrasu »crnostrigu« in ga zgrabi z golim roko. Kače mami z žvižganjem in strupenjače so v njegovih rokah kakor omamljene.

NEPOZABNA VEČERJA

V nekem ameriškem vseučiliškem mestu je znan profesor povabil več svojih najboljših dijakov na večerjo. Bila je obilna in odlično je vsem teknila. Niso je mogli prebrati. Na njihovo željo jim je profesor potem razkril tajnost kulinarne umetnosti: študent je so se ves večer mašili z gosnecami, glistami, čebelami, algami ter z mesom morskoga psa in kače klopotače. Zaključek večera je bil manj prijeten. Razen dveh študentov so vsi profesorjevi gosti na vrat na nos zdrveli v kopalnico.

Vsakdanji prizor iz Alžirije: pripadniki francoskih padalskih enot preiskujejo alžirsko vas. Ni treba poudarjati, da nimajo kar nič prijateljskih namenov in revež je tisti Alžirec, ki jim pade v roke. Teror se je posebno poostрил pred referendumom za izglasovanje nove francoske ustave.

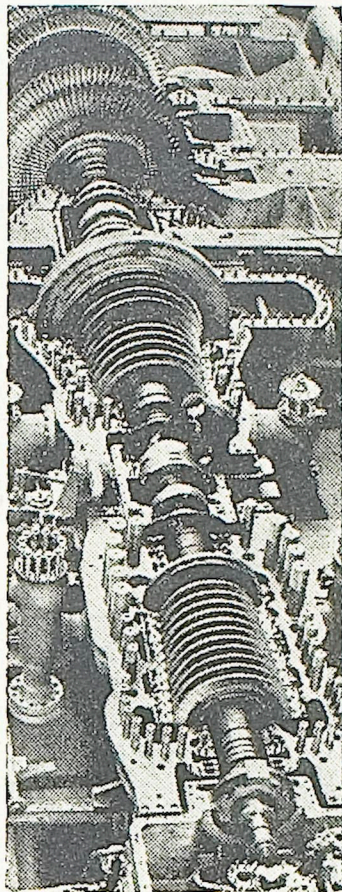
Srbija, izvzemši njene planinske predele, izrazita vinogradniška dežela že od davnih dni. Polovico vseh vinogradov Jugoslavije ima Srbija. To je blizu 130.000 ha. Samo ožja Srbija pridelava letno okrog 42.000 vagonov grozdja, kar je več ko tretjina vsega jugoslovanskega pridelka. Avtonomna pokrajina Vojvodina, nekdanj vselj Evrope znana po svojem odličnem vinogradništvu, je zaradi opuščanja ravninskih vinogradov nekoliko nazadovala. Povprečni letni pridelek njenega grozdja znaša dobro desetino celotnega jugoslovanskega, to je nekako 12.700 vagonov.

LR Makedonija je površino svojih vinogradov izpred zadnje vojne več kot podvojila in zavzema že danes nad 20.000 ha. Doseči pa hočejo Makedonci še enkrat toliko in še več. Letos pričakujejo okrog 20.000 kg grozdja na hektar. Računajo, da bo njihova »Zajednica Loza« že v gospodarskem letu 1958–59 izvozila 400 do 500 vagonov vina. Izvažajo večidel črno vino in ružico, med belimi vini pa predvsem žilavko.

ALŽIRCI V NEMČIJI

Po njihovih lastnih izjavah živi v Nemčiji okrog 1500 alžirskih beguncev. Največ jih je v Hamburgu, Saarbrücken in v prostoru Bonn–Düsseldorf. Studira v Nemčiji trenutno 16 Alžircov, od teh dva v Zahodni, ostali v Vzhodni Nemčiji.

Vseh alžirskih študentov je po poročilih občinskega nacionalnega sveta nekako 1800, vendar pa na univerzi v Alžirji ni med vsemi študenti niti enega Alžirca.

V leningrajski tovarni parnih turbin so zgradili velikanski stroj: 200.000 kW parno turbino za kalorično elektrocentralo. Turbina dela pod visokim pritiskom pare (170 atmosfer). Pri proizvodnji električne energije dosega ta turbina izredno visok prihranek na gorivu — v enem samem letu okrog 80.000 ton premoga.

Brez besed

Jack London:

17

SMOKE BELLEW

Tako gibčno, spretno in premišljeno sta ravnala, ko sta urejala začasno taborišče, da si je Joy, ki ju je z ljubosumnimi očmi opazovala, morala priznati, da bi ju nihče izmed starih Alaščanov ne mogel prekositi. Brove veje, pokrite z odejo, so jim bile počivališče in kuhinjska miza obenem. Ognju se niso smeli približati, dokler si niso nosov in lic neusmiljeno natrli s snegom.

Dimač je pljunil v zrak. Zaslišali so zopet znano prasketanje zmrzle sline. Zmajal je z glavo. »Strah na svetu! Takega mraza pa še nisem doživel!«

»Tisto zimo, ko smo bili na Koyukuki, je toplomer padel na šestinsosedeset pod ničlo,« je povedala Joy. »Zdaj je na sedemdeset ali petinsedemdeset. Čutim, da so mi ozebla lica. Kot ogenj so.«

Na strmi rebri hriba ni bilo ledu. Zato so tako dolgo sipali v izpiralno ponev snega, čistega in priskega kot sladkorna sipa, dokler se ni natajalo dovolj vode za kavo. Dimač je cvrl slanino in talil oledeneli prepečenec. Čok je skrbel za netivo in podtikal ogenj, medtem ko je Joy pogrnila »mizo« in postavila nanjo dva krožnika, dve skodelici, dve žlici, sladkornico in solnico. Pri jedi sta ona in Dimač zajemala z istega krožnika in pila iz iste steklenice.

Bilo je okoli dveh popoldne, ko so prekoračili greben in se začeli po drugi strani spuščati navzdol proti Babjemu potoku. Zgodaj pozimi je bil lovec po dolini izgazil gaz. Ko je lazil za losi gori in doli ob potoku, je vedno stopal po svojih prejšnjih stopinjah. Potem pa je znova zamedlo in kot zadnji sled lovčeve poti je ostala vrsta

globelic, nalahko zastrtih z mladim snegom. Kdor je stopil mimo take globelice, se je navadno zagreznil v prhki sneg in omahnil. Razen tega je moral imeti tisti lovec precej dolge korake. Joy je želela, da bi tudi Dimač in Čok dobila del zlatonosnih tal. Ker ni hotela, da bi fanta zaradi njene očitne utrujenosti nalašč hodila počasneje, je po vsej sili hotela biti na čelu. Ko je Čok videl, kako urno in spretno stopa po nerodni poti, se je iskreno začudil.

»Poglej jo no!« je vzkliknil. »To ti je roba! Pristno rdeče meso! Le glej, kako švigajo njeni mokasini po zraku. Se vidi, da ne nosi visokih peta. Ze ve, zakaj ji je bog noge ustvaril. To ti je imenitna ženica za vsakega medvedjega loveca.«

Obrnila je glavo in se mu hvaležno nasmehnila. Ta smeh je bil namenjen tudi Dimaču. Prešinilo ga je čustvo toplega prijateljstva, čeprav je v istem hipu jasno spoznal, da se v tistem prijateljskem smehu razodeva predvsem ženska.

Ko so dospeli do bregov Babjega potoka, so se ozrli nazaj in zagledali vijugasto črto ostalih stampedarjev, ki so se trudoma spuščali navzdol po strmini.

Z brega so se zadričali navzdol v strugo potoka, ki jo je pokrival debel led. Bila je dvajset do trideset čevljev široka in se je vlekla med šest do osem čevljev visokim naplavljenim bregom. Sneg, ki je pokrival led, je bil še nedotaknjen. Spoznali so, da so zdaj nad tistim prodrom, kjer je bilo najdeno zlato, in tudi nad tistim ozemljem, ki so si ga med tem časom gotovo osvojili zlatosledci iz Sea Liona.

Pazite na vrelece,« je posvarila Joy, ko je Dimač začel prodirati po potoku navzdol. »Če se vderete sedaj, ko je sedemdeset stopinj pod ničlo, zbogom vaše noge.«

Ti vreleci so zelo navadna stvar v vseh klondajskih potokih. Ne usahnejo tudi ob najhujšem mrazu. Voda, ki pronica iz bregov, se nabira v tolmunih, ki kasneje zamrznejo. Nato jih pokrije rahel sneg. Tako se človek, ki stopi na komaj tvoreči se led, lahko vdre do kolen. Ako v petih minutah ne strga s sebe mokre obleke in obuvala, je ob noge.

Ceprav je bilo šele tri popoldne, se je že spuščal na

zemljo somrak. Ozirali so se na vse strani, kje bi našli obeljeno drevo na tej ali oni strani potoka, t. j. središče poslednjega zlatonosnega deleža, ki je bil že osvojen. Joy, najbolj goreča izmed vseh treh, ga je prva našla. Stekla je najprej k Dimaču in zaklikala:

»Nekdo je tod hodil! Poglejte shojeni sneg! Išcite obeljeno drevo! Tamle je, tam! Tista smreka!« Nenadoma se je vdrla do pasu v sneg. »Ta je pa lepa,« je žalostno vzdihnila. Nato pa je vzkliknila: »Samo ne k meni! Si bom že sama pomagala ven.«

Počasi je bredla po ledeni vodi. Kadar je stopila na zasneženo skorjo, se ji je zopet vdrla. Nazadnje se ji je vendarle posrečilo stopiti na trda tla. Dimač medtem ni držal rok križem, temveč je planil po bliskovo na breg, kjer je med grmovjem ležalo suho dračje. Ko je Joy dospela na suho, so že goreli prvi plamenčki, ki so kmalu narasli v plapolajoč ogenj.

»Sedite!« je kratko ukazal.

Brez besed je ubogljivo sedla v sneg. Dimač je potegnili iz nahrbtnika odejo, jo razgrnil pred njo po fleh in položil nanjo noge deklice.

S hriba je bilo slišati glasove stampedarjev, ki so prihajali.

»Čok naj hitro postavi mejnike,« je opozarjala in silila Joy.

»Kar pojdi, Čok,« je rekel Dimač, ko se je lotil njenih mokasinov, ki so bili že čisto trdi. »Odmeri tisoč čevljev in postavi dva središnja mejnika. Vagalne mejnike bova že pozneje zabila.«

Dimač je naglo prerezal trakove in usnje mokasinov. Tako trdo so bili zmazani, da je kar škripalo in pokalo, ko jih je rezal in žagal. Volnene nogavice in dokolenice so bile kakor ledene cevi. Videti je bilo, kakor da bi bila njena meča in stopala stisnjena v nagrbnčen železen oklep.

»Kako je z vašimi nogami?« jo je vprašal med poslom.

»Precej so odvečene. Prstov ne morem gibati in jih tudi ne čutim. Bo že bolje. Ogenj krasno gori. Pazite, da vam prsti ne ozebejo. Zdi se mi, da so tudi vaše roke docela premrle, ker jih tako okorno gibljete.«